

Ну ж бо, заслужи

Студентів
більшає,
стипендій
меншає
» стор. 3

Ірина Дмитришин:
Орлик захищав тезу,
що «без свободи
козацької нації не буде
спокою в Європі»

» стор. 11

Про що кажуть зірки

Якщо обставини сприятимуть
примі українського тенісу
в Цинциннаті, вона може
очолити рейтинг жіночої
тенісної асоціації
» стор. 15

Україна молода

Середа, 16 серпня 2017 року

№ 99 (5260)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 25,72 грн.
1 € = 30,18 грн.
1 рос. руб. = 0,4 грн.

Бідні, бо...?

Поки один із міністрів натякає на обжерливість українців,
голова уряду розробляє нові критерії визначення бідності

» стор. 4

Малюнок Володимира СОЛОНЬКА.

Едем Семедляс,
адвокат потерпілих

«Відомо, що одиночний пікет — єдина дозволена в Росії форма протесту, яка не потребує попереднього узгодження з владою. Виходить, що десяток людей силовики затримали незаконно, а суд призначив абсурдне та неправомірне покарання тим, хто нічого протизаконного не зробив».

■ ДОБРА СПРАВА

Гарна дорога — менше дураків при владі

Команда Радикальної партії опікується соціальними об'єктами

Олег Ляшко та Володимир Омелян на церемонії освячення відремонтованої ділянки дороги.
Фото Османа КАРИМОВА.

Галина ПЕЧЕРИЦЯ

Лідер Радикальної партії Олег Ляшко разом із міністром інфраструктури Володимиром Омеляном відкрили відремонтований відрізок дороги у Чабанах під Києвом довжиною чотири кілометри. Роботи коштували майже 20 мільйонів гривень. 12 мільйонів виділено з державного бюджету за зверненням Радикальної партії. Решту забезпечили місільська і районна ради.

Під час урочистого відкриття Олег Ляшко заявив, що ця дорога — тільки початок. «Менше дураків при владі, більше нових доріг в Україні. Досить хаосу та анархії! Разом ми наведемо залізний порядок», — наголосив політик.

Народний депутат зазначив, що дорога має стратегічне значення не тільки через близькість до столиці. «Ділянка дороги Чабани — Новосілки — це початок дороги життя. Адже вона веде до моєї рідної Луганщини. Перекопаний, дуже скоро ми звільнимо нашу територію і цією дорогою їхатиме техніка, щоб відновлювати наш Донбас», — наголосив лідер РПЛ.

Ляшко розповів, що ця дорога — не єдиний інфраструктурний об'єкт у Чабанах, яким опікується його команда. «Наступний великий проект, який ми реалізуємо у Чабанах, — школа на 700 учнів із басейном і спортивним комплексом. Наша команда докладає всіх зусиль, щоб 1 вересня 2018-го учні зайшли у новенькі класи», — розповів народний депутат.

Також у найближчих планах — відремонтувати ділянку дороги між Крюківщиною та Лісниками і частину одеської траси з улаштуванням надземного пішохідного переходу.

Також у найближчих планах — відремонтувати ділянку дороги між Крюківщиною та Лісниками і частину одеської траси з улаштуванням надземного пішохідного переходу.

■ РЕПРЕСІЇ

У бій ідуть старики

В окупованому Криму «силовики» незаконно затримали дев'ятьох пенсіонерів за спробу підтримати Сервера Караметова

Ірина КИРПА

Нова хвиля масових репресій щодо кримських татар прокотилася анексованим Росією півостровом на Чорному морі. У Сімферополі співробітники спецслужб за один день затримали відразу дев'ятьох активістів, які прийшли підтримати свого земляка Сервера Караметова. Нагадаємо, 76-річний пенсіонер вийшов на одиночний пікет під Верховний суд із плакатом: «Путін, наші діти не терористи». Літній чоловік хотів підтримати політичного в'язня Артема Чийгоза, однак сам став ув'язненим.

Беззахисного пенсіонера, який страждає на хворобу Паркінсона, засуджено відразу за двома статтями адміністративного кодексу Російської Федерації: «Непокіра владі» та «Незаконний пікет». Сервера Караметова заарештували на десять днів та присудили штраф у десять тисяч рублів (4300 гривень). Підконтрольний Кремлю Верховний суд анексованого Криму відхилив апеляцію захисту на адміністративний арешт Караметова та залишив його під вартою до 19 серпня.

Відразу ж після цих подій у соціальних мережах почалася акція підтримки серед при-

Іван БОЙКО

Уже декілька днів поспіль на підступах до Авдіївки практично не припиняються ворожі обстріли позицій ЗСУ. Місто знову стало найгарячішою точкою на східному фронті. За даними штабу АТО, минулого понеділка з 18-ї години вечора і до опівночі російські окупанти фактично безперервно били по укріпленнях ЗСУ в районі промзони. «Тут, окрім використання гранатометів і великокаліберних кулеметів, бойовики випустили щонайменше 10 мін калібру 120 міліметрів та 19 мін калібру 82 міліметри», — йдеться у повідомленні штабу АТО. Крім того, на донецькому напрямку наприкінці доби під вогнем опинилися позиції ЗСУ неподалік Кам'янки та Луганського.

Загалом минулого понеділка окупанти 31 раз порушили перемир'я. Восьмеро українських військових отримали поранення. Так, у результаті мінометного обстрілу українських укріплень у районі Верхньоторецького поблизу окупованої Ясинуватої п'ятеро українських бійців отримали поранення. Ще один боєць зазнав поранень у Водяному і двоє у Гнутовому на маріупольському напрямку. На кожен обстріл противника сили АТО відповіли цільним вогнем, який приборкував вогневі засоби противника. Утім бойовики не вгамовуються.

■ НА ФРОНТІ

Гармати й танки — на «передок»

Наша армія поверне важке озброєння на передову, якщо окупанти не вгамуються

Тенденція до загострення обстановки ворогом спричинила заяву штабу АТО, що хоча Збройні сили України суворо дотримуються Мінських угод, але спроможні підвести до лінії розмежування важке озброєння та дати ворогу жорстку відповідь на Донбасі у найкоротші терміни. У повідомленні зазначається, що українська армія поверне важке озброєння на передову «в разі систематичного невиконання противником мирних домовленостей, підготовки до наступальних дій» тощо.

На маріупольському напрямку окупанти обстріляли з мінометів житловий квартал міста Мар'їнка. Засловами речника Міноборони з питань АТО Олександра Мотузаника, на щастя, цивільні мешканці не постраждали.

До речі, російські окупанти активізували кампанію з «привозу» так званих «новобранців» на оку-

пованій частині Донбасу. Причина: проблеми високої плинності кадрів. Як повідомляє Головне управління розвідки Міноборони України, бойовики невдоволені тим, що гроші виплачують відносно вчасно лише тим, хто на передовій, а всім іншим найманцям — за залишковим принципом. Саме через «високу плинність кадрів» російське окупаційне командування активізувало кампанію щодо привозу новобранців. Місцевих мешканців відверто дурять: обіцяють проходження служби у віддалених від лінії зіткнення районах, а виїзд на передову — тільки за згодою. «Однак після підписання контракту більшість новобранців вирушають до районів ведення бойових дій, що, у свою чергу, призводить до збільшення кількості фактів дезертирства», — йдеться у повідомленні вітчизняної розвідки.

■ НОВИНИ ПЛЮС

«Ракетна» провокація

Експерт із Міжнародного інституту стратегічних досліджень Майкл Ельман, на якого посилалося розслідування The New York Times, каже, що не стверджував про причетність української влади до постачання ракетних двигунів у КНДР. Свою думку він виклав у «Твіттері»: «Дозвольте мені уточнити щодо джерела надходження двигунів для міжконтинентальних балістичних ракет КНДР: «Південне» — одне з кількох можливих джерел. У Росії є й інші потенціали». Ельман також підкреслив, що вважає передачу двигунів роботою рук російських чи українських контрабандистів.

Як відомо, американське видання The New York Times опублікувало статтю, в якій, посилаючись на слова Ельмана, вказало, що успіх запуску ракет Північною Кореєю став можливим через закупівлі на чорному ринку двигунів, можливо, з українського заводу «Південмаш». Секретар РНБО України Олександр Турчинов заявив, що Україна не постачала ракетні двигуни і будь-які ракетні технології в Північну Корею. «Публікація американської «Нью-Йорк Таймс», що Україна поставила Північній Кореї двигуни для міжконтинентальних ракет, — це спеоперація Кремля з метою зірвати рішення американської адміністрації про надання Україні оборонної зброї проти російської агресії, — вважає лідер Радикальної партії Олег Ляшко. — А от Росія

справді могла поставити Північній Кореї технології для виготовлення ядерних боєголовок, без підтримки Кремля у пухлого вождика навряд би це вийшло». Провокацією і кампанією російських спецслужб назвала появу публікації також на заводі «Південмаш».

Нові докази для Гааги

Головна військова прокуратура України передала до офісу Міжнародного кримінального суду в Гаазі матеріали розслідування воєнних злочинів під час подій під Іловайськом у серпні 2014 року, зазначається на сайті Генпрокуратури. За даними відомства, про підозру в посяганні на територіальну цілісність України, ведення агресивної війни та порушення законів і звичаїв війни в поєднанні з умисним убивством повідомлено заступника начальника Генштабу збройних сил Росії Микола Богдановського. Крім того, за результатами розслідування гібридної війни загалом на цей час притягнуто до кримінальної відповідальності за вчинення вказаних злочинів 89 осіб, у тому числі 43 громадяни РФ, серед яких 20 високопосадовців, у тому числі 11 осіб із числа керівництва російських збройних сил (міністр оборони Сергій Шойгу, його перший заступник — начальник генштабу Валерій Герасимов та ще 9 генералів). Указаних осіб оголошено в розшук, судом надано дозвіл на їх затримання, йдеться у повідомленні.

хильників Караметова під назвою «Кримський марафон». Її учасники вирішили не тільки самостійно зібрати потрібну суму та передати її арештанту, а й знайти меценатів в Україні, Росії та Туреччині для викупу тих політичних в'язнів, які незаконно утримуються в тюремних катівнях Росії. А ось друзі Караметова продовжили його справу та на знак солідарності вийшли на поодинокі пікети під адміністративні будівлі Сімферополя. Ця акція миттєво отримала горду назву «Протест старійшин» та набула величезної популярності у соціальних мережах. Літні чоловіки тримали в руках такі ж плакати, як і Караметов, але до напису було додано вимогу відпустити на свободу Сервера Караметова.

Разом із протестуючими силовики окупованого Криму схопили й правозахисницю Лілію Гемеджі, — розповів адвокат потерпілих Едем Семедляс. — Відомо, що одиночний пікет — єдина дозволена в Росії форма протесту, яка не потребує попереднього узгодження з владою.

Москва намагається насаджувати цю норму і в окупованому українському Криму, який вважає «частиною Росії». Виходить, що десяток людей силовики затримали незаконно, а суд призначив абсурдне та неправомірне покарання тим, хто нічого протизаконного не зробив.

Дізнавшись про незаконний арешт Сервера Караметова, керівник Меджлісу кримських татар Рефат Чубаров написав заяву до прокуратури АРК, яка базується на материковій частині України. Слідчі швидко порушили кримінальне провадження за двома статтями КК України: «Незаконне позбавлення волі» та «Незаконне перешкоджання проведенню зборів». Кожна з них передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від 3 до 5 років.

Представники моніторингової місії ООН із прав людини, а також Міжнародна правозахисна організація Amnesty International закликали російську владу негайно звільнити Караметова та його друзів. Співробіт-

ники українського МЗС висловили протест російській владі через нову хвилю політичних репресій проти представників кримськотатарського народу.

Тільки за сім днів серпня було проведено сім нових обшуків у будинках кримських татар, відразу сімох чоловік заарештували за непокору владі, а ще п'ятьом суди неправомірно призначили сплату грошових штрафів. У найважчих умовах утримання опинився Руслан Зейтуллаєв, якого суд Росії засудив до п'ятнадцяти років позбавлення волі. Чоловік оголосив голодування на знак протесту проти незаконного ув'язнення. Немає нічого дивного в тому, що активісти кримськотатарського руху вирішили підтримати земляків, які опинилися в біді. Однак порушення прав людини в окупованому Криму досягло таких масштабів, коли без допомоги міжнародних організацій неможливо достукатися до ангажованих Кремлем маріонеток у судах анексованого півострова.

■ КООПЕРАЦІЯ

З бізнесу вуха стирчать

Вирощувати кролів — справа вигідна

Людмила НІКІТЕНКО
Черкаська область

На Черкащині нині успішно функціонує 41 кооператив, який вирощує кролів.

«Розводимо маточне поголів'я кролів, аби в подальшому безкоштовно забезпечувати ними інші кооперативи. Маю сказати, що одна спеціальна восьмимісна клітка, яку, приміром, одержує член кооперативу, може дати за сприятливих умов 100 кролів на рік», — розповідає керівник управління агропромислового розвитку Черкаської ОДА Ігор Колодка. І додає: кролівництво на Черкащині нині досить активно розвивається. А завдання департаменту — допомогти на старті, аби в перспективі кооперативи навчилися самостійно працювати і розвиватися.

За його словами, сьогодні черкаські кролеферми мають загальної потужності виробництва до 4 тисяч кролів на рік. І зараз тут розводять каліфорнійську, новозеландську, термонську та інші породи — для подальшої реалізації селекційного поголів'я, а також товарного поголів'я на м'ясо.

Як розповідають «Україні молодій» у Черкаській обласній адміністрації, такий відчутний розвиток кролівничих ферм став можливим завдяки грантовій програмі Євросоюзу, спрямованій на підтримку політики регіонального розвитку в Україні, в рамках якої в області і було створено Регіональний навчально-практичний центр розвитку багатофункціональних кооперативів. А партнерами у цій добрій справі, яка стартувала кілька років тому, є Черкаська обласна рада та місцевий ресурсний центр «АНГО».

Загальна вартість проекту, завдяки якому вже створено 200 робочих місць, — понад 600 тисяч євро. І лише 20 відсотків від цієї суми виділяють місцеві бюджети, все інше — то грантові кошти ЄС.

Як зазначає перший заступник голови Черкаської облдержадміністрації Віталій Коваль, розвиток сільських територій, у тому числі й розвиток кооперативного руху — один з основних напрямів стратегії розвитку Черкащини до 2020 року. А відтак — це підвищення зайнятості на селі.

Таких кроликів тепер вирощують у черкаських кооперативах. Фото надане прес-службою Черкаської ОДА.

«Реалізація ж цього проекту дала нам змогу створити вже понад дві сотні нових робочих місць, а в подальшому плануємо щонайменше тисячу», — наголошує Віталій Коваль.

«Розведення кролів — це насправді нішеве виробництво, перспективне для розвитку промислової галузі в цілому по Україні, та запорука розвитку малих і середніх підприємств. Тож

у подальшому ми можемо говорити про експорт цієї продукції за наявності відповідних сертифікатів якості, адже на дієтичне м'ясо кроля сьогодні є попит», — додає заступник міністра аграрної політики та продовольства України з питань європейської інтеграції Ольга Трофімцева, яка днями ознайомилася з роботою кролівничих ферм Черкащини. ■

■ МОТИВАЦІЯ

Ну ж бо, заслужи

Студентів більшає, стипендій меншає

Тарас ЗДОРОВИЛО

Не так давно закінчилася гаряча вступна кампанія у вищі навчальні заклади України, й новоспечені студенти в найближчому майбутньому зіткнуться з дещо новим підходом держави до їхніх намагань отримати необхідні фахові знання. Як розповів заступник міністра фінансів України Сергій Марченко, ще з початку року розпочато політику щодо спрямування стипендіальних фондів саме для підтримки тих, хто їх найбільше заслуговує або потребує. Із цією метою розділено стипендіальні фонди на дві складові: створено окремі бюджетні програми (академічні та соціальні стипендії). Соціальні стипендії почало адмініструвати Міністерство соціалістики, а академічні — Міністерство освіти. Наступним кроком стало зменшення отримувачів стипендій (адже до 2017 року 70% студентів отримували «бюджетні» стипендії).

«На сьогодні порядок виплат стипендій дозволяє мотивувати краших. Бо мотивація отримати стипендію змінює взагалі філософію й мислення студентів. І якщо це нецікаво студентам 3-4 курсів, які вже отримували стипендію — вони «бунтують» і не розуміють, чому вони їх втрачають, то для студентів першого курсу — це прекрасна й зрозуміла чітка мотивація, що їм робити далі, аби отримувати стипендію», — наголосив пан Марченко.

Зауважимо, що в 2017 році кількість стипендіатів зменшено до 40-45%, у 2018-му Міністерство фінансів ініціює скорочення кількості студентів-отримувачів академічних стипендій до 25%, а в 2020 році залишиться лише 15% «щасливчиків».

Щоправда, Мінфін не планує зменшувати саму стипендію, а навпаки — збирається її підвищувати! Планується, що при 15% академічних стипендіатів її розмір буде на рівні мінімальної зарплатні чи прожиткового мінімуму. (Нагадаємо, що з наступного року — прожитковий мінімум становитиме 1700 грн., а мінімальна зарплата — 3723 грн).

Як додає Сергій Марченко, у результаті дискусій із Міносвіти з'ясувалося, що впродовж усього попереднього часу був певний надлишок коштів, виділених на академічні стипендії... І раніше за рахунок студентів виші вирішували власні проблеми. «Зараз таке неможливо, адже це окрема бюджетна програма, і якщо кошти не використовуються на стипендії, то ти не зможеш їх використати на інші цілі (погашення заборгованості за енергоносії тощо)», — оптимістично запевнив заступник міністра фінансів.

Чи втілять у життя «революційні» нововведення — у першу чергу залежить від Міносвіти, але на них наполягатиме Мінфін — зауважили у відомстві. Що ж, можливо, ці реформи вплинуть на фахову підготовку майбутніх молодих спеціалістів в усіх галузях. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Електоральні симпатії

Як свідчать дані соціологічного опитування центру «Соціальний моніторинг» та Українського інституту соціальних досліджень ім. А. Яременка, якби зараз відбулися вибори Президента, то найбільше українців проголосували б за лідера «Батьківщини» Юлію Тимошенко або чинного главу держави Петра Порошенка: 11,2 та 9,5% відповідно. А лідер «радикалів» Олег Ляшко опинився б на п'ятому місці — його прихильників 6,7%. При цьому 18% опитаних ще не визначилися з вибором, 4% — вибрали б іншого політика, а 17,8% не брали б участь у виборах. Опитування проводили з 20 по 29 липня 2017 року в усіх областях України (крім тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей і Криму). А всього було опитано 2 тис. 30 респондентів.

Дар'я БАВЗАЛУК
Львів

Щонеділі до цієї церкви приходять особливі віряни. Спеціально для них у львівському храмі Всіх Святих проводять унікальне богослужіння мовою жестів. Таким чином отець Михайло долучає до церковного життя людей, які мають вади слуху. Для священника жестикуляція — справа техніки. Сурдопедагогіку опановував у Польщі, тому удосконалив її за допомогою самих парафіян. Так і почав чотири роки тому потроху вести службу Божу для тих, хто не чує. Сам отець Михайло Фенканін розповідає: «За кордоном уже давно існує подібна практика. Побачив, що в Україні, в сучасному демократичному суспільстві,

■ БЕЗ ОБМЕЖЕНЬ

Тиха молитва

Богослужіння мовою жестів відвідують парафіяни з особливими потребами

тві, люди з вадами слуху мають обмеження своїх свобод. Тому і вирішив служити їм саме так».

Богослужіння у храмі Всіх Святих відрізняється від традиційного тільки одним: священник стоїть спиною до престолу, а обличчям до людей, щоб мати прямий контакт із ними. Допомогає отцю Ми-

хайлу вірянку Ярина. Вона не чує та не говорить із дитинства.

Церковну службу мовою жестів відвідують близько півсотні парафіян, і їх щоразу стає більше, каже отець Михайло. Він сподівається, що його приклад надихне й інших священників доносити до тих, хто не чує, слово Боже. ■

■ ЧЕРВОНИЙ ПІВЕНЬ

Горе, бо горить

Лише в одному регіоні цьогоріч сталося понад 130 масштабних пожеж

Світлана МИЧКО
Тернопільська область

Рекордна спека цьогорічного літа призвела до підвищеної пожежної небезпеки під час жнивної кампанії. Так, лише за одну добу, 14 серпня, в екосистемах регіону сталося аж три масштабні пожежі. Як повідомили «УМ» в Управлінні ДСНСУ Тернопільської області, 8 гектарів стерні знищено вогнем біля села Оришківці Лановецького району. Ще 4,5 гектара пожнивних залишків згоріло в селі Королівка Борщівського району. Там під грозою опинилися 8 гектарів

сої на сусідньому полі, але пожежникам вдалося їх врятувати. Третє велике загоряння сталося біля села Ішків Козівського району, де опівдні раптом спалахнула суха трава.

Як повідомив нещодавно на прес-конференції начальник Управління Державної служби з надзвичайних ситуацій України у Тернопільській області Віктор Маслей, усього цьогоріч на відкритих територіях регіону вже було зафіксовано понад 130 пожеж. Окрема тема — це пожежі, пов'язані зі збиранням урожаю. Адже під час жнивної кампанії 2016-го вогонь знищив на Тернопільщині

Вирощене не все дісталось людям, частину «злизав» вогонь.

майже 85 гектарів зернових, 398 гектарів після жнивних залишків, пошкодив 5 одиниць техніки, а всього було завдано збитків на понад 3,5 мільйона гривень. Цьогорічні жнива тривають, тож головний рятувальник області нагадав журналістам правила убезпечення від пожеж, закликавши макси-

мально донести її до своїх читачів, слухачів та глядачів. Також фахівці ДСНС укотре закликали сільських жителів та працівників аграрного сектору не спалювати стерню задля очистки полів, адже в спеку вогонь легко може перекинутись на поля, де врожай іще дозріває, чи й на оселі селян. ■

«Рева та стогне бідний Рева, народ український все зжир...».

(жарт із соцмереж)

■ ВОНИ ПРО НАС

На передовій мільйонів не видно

Корупція заважає Україні захищатися від Росії на війні

Інф. «УМ»

Конфлікт на сході України як у 2014 році, так і зараз — це справжня війна. У перші місяці, коли українська армія була в катастрофічному стані, звичайні українці сформували добровольчі загони для того, щоб зупинити російського агресора на Донбасі. Це були зусилля знизу, які можна вважати прикладом суспільства, котре не довелося виманувати пропагандою на війну. Воно спонтанно організувалося завдяки органічному усвідомленню, що рідна країна у небезпеці.

Українське суспільство, а не армія, зупинило вторгнення Росії на Донбас у 2014 році. Про це на сторінках Newsweek пише американський журналіст і колишній військовий Нолан Петерсон. Він нагадує, що війна триває вже три роки. І навіть після Мінських угод і всіх домовленостей про перемир'я українські солдати досі в окопах. Вони щоденно зіштовхуються з артилерійськими обстрілами, з атаками снайперів, гармат, танків, ракет. І, здається, цій постійній війні немає кінця. Вона веде до здебільшого в окопах і на фортифікованих позиціях уздовж лінії зіткнення на Донбасі, яка простягається на 250 миль. Це битва на великій дистанції, і солдати не бачать, у кого вони стріляють і хто стріляє в них.

«Це кошмарний вид бою, з яким я ніколи не стикався під час моєї служби у військово-повітряних силах США під час операцій в Іраку й Афганістані», — пише Петерсон.

Він називає Мінські угоди «фарсом». Війна продовжується, солдати і мирні мешканці помирають майже щодня по обидва боки лінії зіткнення. Війна загартувала Україну, її громадян і солдатів, які довели, що готові боротися за свою свободу. Петерсон пише, що за три роки українська армія пройшла велике переродження. Тепер вона — одна з найбільших у Європі. В Україні більше танків, солдатів, артилерії, ніж у будь-якої країни ЄС. Вона витрачає 6% ВВП на свої збройні сили, збільшуючи військові витрати щороку на 10%.

Утім на її озброєнні досі лишаються засоби часів «Холодної» війни. Автомати «Калашникова» в руках українських солдатів мають серійні номери, які зійшли з конвеєра в 60-70-х роках минулого століття. Київ покладається на власну оборону промисловістю у процесі модернізації озброєнь. Зрештою, в 2015 році Україна була дев'ятим експортером зброї у світі. В 2016-му її експорт зброї зріс на чверть у порівнянні з роком раніше до 750 мільйонів доларів.

Однак кошти, на думку Петерсона, використовуються неефективно. Реальні потреби на полі бою не враховуються. За три роки конфлікту в українській армії не з'явилося польових шпиталів із хірургічним обладнанням. Поранених везуть до найближчого міста і часто в звичайній цивільній машині. Українські війська досі залежні від неурядових організацій і волонтерів у забезпеченні засобів першої допомоги, бронешитів, уніформ, їжі і води. Українські солдати досі використовують старі радянські паперові мапи для орієнтування на полі бою. Деякі волонтери і студенти розробили для них, приміром, програмне забезпечення для розрахунку артилерійського вогню. Але мобільні планшетні комп'ютери солдатам доводиться купувати самостійно.

У Мар'їнці солдатам доводиться красти електроенергію, під'єднуючись до місцевих ліній, тому що держава не забезпечила її генераторами. Розвідувальні безпілотники для виявлення ворожої артилерії теж постачають волонтери.

«Підсумок: український військово-промисловий комплекс підживляє корупцію. Він більше зосереджений на виробництві зброї для експорту, а не на забезпеченні потреб українських солдатів на полі бою», — йдеться в статті.

Український уряд виділив близько 500 мільйонів доларів у 2016 році на відновлення, модернізацію і виробництво нової зброї для армії. Але «Укроборонпром» каже, що отримав лише третину цих грошей від уряду. Тож він працює менш ніж на половину потужності.

Раніше у Держдепі заявили, що США не будуть боротися за Україну, якщо її згубить корупція. Заступник державного секретаря США Вільям Браунфілд під час міжнародної конференції щодо реформ в Україні заявив про взаємозалежність боротьби з корупцією в країні з подальшою її підтримкою. Браунфілд відзначив українську протидію зовнішнім викликам і визнав успіх у деяких програмах реформ, однак наголосив на необхідності посилення боротьби з корупцією. ■

■ ЖИТИ ПО-НОВОМУ

Бідні, бо...?

Поки один із міністрів натякає на обжерливість українців, голова уряду розробляє нові критерії визначення бідності

Наталія ЛЕБІДЬ

Оскільки 2017 рік ще триває, демографи та соціологи порівнюють рівень зuboжіння населення у 2015-му та 2016-му роках. І кажуть наступне: в Україні частка людей, які фактично проживають за межею бідності, збільшилася з 28,6% до 58,3%. За даними співробітниця відділу дослідження рівня життя Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Світлани Полякової, показник бідності за фактичним прожитковим рівнем зріс удвічі. Найвищий показник зафіксований серед сімей із дітьми, особливо з двома — 38,6%, а також пенсіонерів — 23%. «Ситуація із рівнем бідності в поточному році може ще погіршитись. Відповідно до даних Держслужби статистики, заощадження українців за квітень-червень скоротилися на 5,297 млрд. гривень», — говорить Полякова.

Починаємо рахувати

Отже, українці є бідними? Об'єктивно життя в країні легшим та комфортнішим не стає. Втім усе залежить від того, у яких критеріях обчислювати цю комфортність та з чим її порівнювати. Кабмін нещодавно запропонував нову методику підрахунку бідних. Чому нову? Тому що традиційний ООНівський маркер під умовною назвою «5 доларів» (якщо людина споживає менше 5 доларів на день — вона вважається бідною) псує Гройсману всю статистику. Відтак уряд вичислить злидарів — як і заповідав БПШ — «по-новому». Із застосуванням трьох груп критеріїв.

Новою офіціозу виклад цих критеріїв звучить надто складно. Якщо максимум спростувати, то перша метода підрахунку спирається на так звані «основні монетарні критерії бідності». Це коли за точку відліку береться прожитковий мінімум, з яким порівнюється середній щомісячний дохід громадянина. Друга група критеріїв — «інші монетарні критерії». Тут маються на увазі кілька знамениті «5 доларів», визначені ООН як межа бідності. Третій варіант підрахунків — «немонетарні критерії»: наявність 4 із 9 ознак депривації (тобто неможливості задовольняти основні потреби).

Наразі уряд вирішив «заміксувати» всі три методи, аби вийти на найоб'єктивніші цифри щодо фінансового стану населення. Це необхідно, аби чіткіше уявляти стратегію боротьби з бідністю, програму якої (збереження до 2020 року) втілюватиме Кабмін. Нова метода знадобилася й для того, щоб привести у відповідність українські реалії до світових. Наприклад, врахувати те, що в Україні купівельна спроможність долара в цілому вища, ніж у Західній Європі. Скажімо, хліб у нас дешевший (хоча із такими цінами на горідину, як цьогоріч, котрі не падають навіть у розпал сезону, ми скоро доженемо й переженемо європейських сусідів).

Міністр соціалітики Андрій Рева (на фото — в центрі) вразив українців, заявивши, що вони забагато їдять.

Проте яку об'єктивну картину ми маємо наразі? Як уже було сказано, за даними Інституту демографії і соціології імені Птухи, бідних в Україні — близько 60%. Це якщо брати до уваги «основні монетарні критерії». Іншими словами, саме стільки людей мають дохід, нижчий, аніж фактичний прожитковий мінімум. Він відрізняється від офіційного (для працездатних — 1684 грн., для пенсіонерів — 1312 грн.) і зараз дорівнює 2800 грн. Це та сума, за яку українець зможе купити мінімально необхідні товари і послуги на місяць.

Однак і тут слід зробити поправку на українські реалії. Адже у цивілізованих країнах немає поняття «офіційний дохід» та «неофіційний». Тобто випадки приховування статків та ухиляння від сплати податків, звичайно, мають місце (інколи цим грішать навіть відомі публічні персони), але щоб півкраїни займалося заробітчанством (із виїздом за кордон чи прямо на місці) — такого, звичайно, немає. Наша тіньова економіка, яка займає мало чи не 50%, нівелює усі розрахунки та спотворює об'єктивну картину. Тому, напевно, орієнтуватися на прожитковий мінімум та середньомісячний дохід і не варто. Але як тоді обчислювати бідність?

Харчовий критерій

Асоціація постачальників торговельних мереж наводить дані щодо того, скільки українці (у відсотках) витрачають на їжу. Можливо, «танцювати» слід саме від цього. Адже чим більше витрачається винятково на харчі (і ні на що більше), тим бідніша людина і тим глибша її депривація. Отож українці майже 50% своїх доходів витрачають на їжу. Цей показник набагато більший, ніж у країнах Європи. Так, наприклад, у Румунії на продукти витрачають 27,5% сімейного бюджету, в Литві — 25,4%, Болгарії — 19,7%, Естонії — 19%, зазначають в Асоціації.

Дані Асоціації постачальників збігаються з картою, котру дає Держстат. За його даними, на продукти харчування та неалкогольні напої у середньостатистичного громадянина йде аж 49,8% доходу. Ще 40,5% українці витрачають на непродовольчі товари та послуги. А от на одяг і взуття — лише 5,6%, ще гірше з відпочинком — на нього українці можуть відкласти тільки 1,4% сімейного бюджету.

Водночас у грошовому еквіваленті понад 20 мільйонів українців витрачають на день менше 49 гривень. За цим показником Україна посіла сьоме місце в міжнародному рейтингу бідності країн, який

щороку складає видання Bloomberg. Гірше від України справи лише у Венесуелі (перша сходинка). Хоча ще минулого року Україна посідала третє місце у рейтингу бідності. А це означає, що якісь зрушення все-таки є. Але й з ними не все так однозначно.

Що робить уряд

Уряду можна було б зарахувати в плюс підвищення мінімальних зарплат та зростання соцстандартів, якби ці процеси не зводила нанівець галопуюча інфляція. Бо наразі від подібних кроків користі небагато — радше навпаки. Тому до подолання бідності Україна навіть не наблизилася. Проте на даному етапі важливо усвідомити проблему, а не ховати її за різними способами визначення фінансового стану громадян. Адже саме тут і виникають сумніви відносно того, навіщо нинішньому складу Кабміну знадобилося наново переохувати бідних.

Чи не для того, аби звітувати про те, що «руїну подолано»? Чи зменшити кількість субсидіантів? Чи справити враження на закордонних партнерів, котрі чекають на конкретні результати, а не на жонглювання цифрами та фактами? Крутити методами підрахунків бідності як циган сонцем для того, щоб переконати фінансових донорів у незворотності реформ — справа нехитра. Але й у Міжнародному валютному фонді (чи деінде, звідки йдуть в Україну інвестиції) рахувати вміють також. Краще вже зосередитися на тому, що реально можна зробити для поліпшення економічної ситуації та підвищення рівня життя громадян.

Якщо вірити міністру соціалітики Реві, держава не збирається бездіяти і готує низку позитивних починок: обіцяє допомагати з працевлаштуванням інвалідам, людям, старшим 45 років, переважачи їх на нові спеціальності, затребувані ринком. Також у планах — зменшення податків для людей із низьким і середнім доходом (до 10 тис. грн.) і збільшення їх для високооплачуваних, але про це поки що не чути. Як не чути й про розвиток сільської місцевості. Тут не просто обіцяно відремонтувати інфраструктуру і запустити нові автобуси або до Кабміну планує стимулювати сільгоспвиробників за допомогою пільг, залучати «на село» молодих агроспеціалістів, виділяючи їм гроші на будівництво житла.

Однак поки що все це залишається планами на майбутнє. Бідність тим часом не відступає, а влада не бореться з нею, а лише вивчає зі сторони, розкладаючи явище на складові. Так справа навряд чи зрушить з місця, бо, зрештою, неважливо навіть, скільки саме в країні бідних, важливо, аби їх не було зовсім. Чи у Гройсмана інша мета? ■

ОЧИЩЕННЯ

У сусідів — теж декомунізація

Польща продовжує позбавлятися символів тоталітарного минулого

Олег БОРОВСЬКИЙ

Інститут національної пам'яті (ІНП) Польщі вибрав 943 вулиці по всій країні, що підлягають дії так званого закону про декомунізацію. До 2 вересня, згідно з нещодавно ухваленими нормами, органи місцевої влади мають час, аби самостійно внести зміни в назви вулиць, що пропагують тоталітаризм, зокрема комунізм, повідомляє сайт Польського телебачення.

Інститут національної пам'яті вже видав 336 висновків щодо вулиць, які підлягають дії закону. «Органи місцевої влади, у випадку виникнення сумнівів, у будь-який момент можуть попросити Інститут національної пам'яті допомогти у перевірці назви вулиці», — повідомив Інститут. Установа видає висновки з зв'язку з законом від 1 квітня 2016 року про заборону пропаганди комунізму або іншого тоталітарного устрою у назвах будівель, споруд та об'єктів громадського призначення. Висновки щодо назв вулиць, які підлягають дії закону, історики ІНП видають для потреб, зокрема, органів місцевої влади. Незалежно від того, Інститут постійно доповнює перелік вулиць, назви яких мають бути змінені.

Серед назв вулиць, які Інститут зареєстрував для перейменування, є, зокрема: вулиця 1-ї Армії Війська Польського, 9 Травня, Червоної Армії, Зигмунта Берлінга, Героїв Сталінграда (також Захисників Сталінграда), Домбровщаків, Едварда Герека, Польської Народної Армії, Юліана Мархлевського, Марцелія Новотки, Польського комітету національного визволення, Вінцентія Жимовського, Кароля Сверчевського, 10-річчя або 40-річчя Польської Народної Республіки, Міхала Жимерського.

Інститут нагадує: якщо до 2 вересня цього року органи місцевої влади не змінять назви вулиць, тоді це зроблять воеводи.

Згідно із законом від 1 квітня 2016 року, «назви будівель, споруд та об'єктів громадського призначення, зокрема доріг, вулиць, мостів та площ, надані органами місцевої влади, не можуть увіковічувати осіб, організації, події та дати, що символізують комунізм або інший тоталітарний устрій, а також в інший спосіб пропагувати такий устрій». Законом теж передбачено, що «пропаганда комунізму вважається також назви, що нагадують про осіб, організації, події або дати, що символізують репресивну, ав-

торитарну та несuverенну систему влади у Польщі в 1944—1989 роках».

Інститут національної пам'яті також наголосив, що воеводи, на прохання Сенату, підготували перелік об'єктів, які пропагують комунізм. Серед них були об'єкти (пам'ятники та монументи), присвячені Червоній армії, так званому польсько-радянському братерству зброї, радянським партизанам, встановлювачам народної влади, Народній гвардії, Народній армії. Частина демонтованих пам'ятників розмістять в експозиції, яку створюють у Музеї холодної війни у Подборську Західно-Поморського воеводства.

Нагадаємо, що раніше — наприкінці червня цього року — польський Сейм схвалив документ, згідно з яким на території країни буде знесено 469 пам'ятників радянської доби, 250 з яких прославляють солдатів Червоної армії періоду Другої світової війни.

Росія пильно стежить за процесом декомунізації і готує санкції проти Польщі. Санкції мають стати для поляків покаранням у зв'язку з планами розібрати в Польщі символи і пам'ятники комунізму. Частина російських політиків та істориків пропонує обмежити відно-

сини Москви з Варшавою і ввести персональні санкції проти осіб, які підтримували схвалення закону про декомунізацію. Цією темою займаються обидві палати російського парламенту, відомство закордонних справ і Кремль. Раніше з проханням до президента Путіна про введення санкцій проти Польщі у зв'язку із законом про знесення пам'ятників звернулися російські сенатори. У державних ЗМІ оприлюднюються матеріали, що мають дискредитувати польську історію, відбілюючи дії Радянського Союзу.

Історик і політолог Ігор Шишкін на прес-конференції в агенції РІА «Новості» висловив думку, що Польща — це країна, де історію використовують для вирішення внутрішніх і зовнішніх проблем. За його словами, відповідь Мос-

кви повинна бути «рішучою і дошкульною». «Я вважаю, що треба, — шойно цей проект буде введений в дію, — негайно відкликати з Польщі російського посла. Слід заборонити в'їзд до Росії всім польським парламентарям, які голосували за цей закон, усім журналістам, що схвалювали його і всім місцевим політикам, які будь-коли словом чи ділом підтримували цей проект».

Російська сторона публічно не лише не визнає, а навіть заперечує всі історичні факти, які свідчать про злочини Радянського Союзу проти польського народу й держави. Не згадується про напад Червоної армії на Польщу у вересні 1939 року і про подальшу радянську домінацію в Польщі, а катинський злочин постійно ставиться під сумнів. ■

НОВИНИ ПЛЮС

Від зсуву загинули сотні людей

Як повідомив Міжнародний комітет Червоного Хреста, після сильних дощів у Сьєрра-Леоне у ніч на понеділок розмило пагорб у районі Ріджент, який обвалився і накрив будинки. Кореспондент Бі-Бі-Сі повідомляє з місця події, що багато людей у цей час ще спали. Віце-президент Сьєрра-Леоне Віктор Бокарі Фох сказав, що «ймовірно, від завалами поховані сотні загиблих». Речник Червоного Хреста Абу Бакарр Таравілл повідомив агенції «Рейтер», що в центральній морг Фрітауна привезли 179 тіл загиблих, а «Франс Пресс» повідомляє про 312 жертв. Керівник рятувальних служб Сьєрра-Леоне Кенлі Рорджерс сказав «Франс Пресс», що внаслідок зсуву в околиці Ріджент «понад 2000 людей стали бездомними».

Щедрість мільярдера

Мільярдер та засновник компанії «Майкрософт» 61-річний Білл Гейтс, відомий своєю філантропською діяльністю, зробив найбільше пожертвування за останні 17 років. Це також найбільше благодійне пожертвування у світі в XXI столітті. Він віддав 64 млн. акцій компанії загальною вартістю 4,6 млрд. доларів, повідомляє бізнесова агенція «Блумберг». Ця сума становить 5% від загальних статків Гейтса та 38% від його частки в «Майкрософт». Отримувач такого щедрого пожертвування наразі не відомий. Загалом, починаючи з 1994 року, подружжя Гейтс пожертвувало 35 млрд. доларів.

РОЗСЛІДУВАННЯ

Афери світового масштабу

Казахстан повертатиме на батьківщину своїх «ексів», за якими тягнеться корупційний шлейф крадіжок і шахрайства

Степан ПЕТРЕНКО

Проти колишнього міністра Казахстану, а також колишнього мера найбільшого міста Алмати Віктора Храпунова триває розслідування в США, адже й на батьківщині проти нього відкрито кілька десятків кримінальних справ за звинуваченням у корупції. Сам В. Храпунов оголошений у міжнародний розшук по лінії Інтерполу у зв'язку зі звинуваченнями в легалізації доходів, шахрайстві, організації злочинної групи, зловживанні повноваженнями, отриманні хабарів. Нині його ім'я фігурує у справі ще одного відомого казахстанського шахрая — екс-банкіра Мухтара Аблязова.

Віктор Храпунов, як з'ясували американські журналісти, також замішаний у корупційних скандалах не лише в Казахстані, а й у США. З матеріалів журналістського розслідування зрозуміло, що у відмиванні грошей на території США парі Аблязов—Храпунов

допомогали деякі американські бізнесмени. Натомість казахстанські шахраї робили послуги своїм партнерам в інших країнах світу. Прибутковий (ціною в пару десятків мільярдів доларів) шахрайський бізнес щодо розкрадання Казахстану замішаний на родинних зв'язках. Син В. Храпунова — Ільяс (він — у списку розшукуваних Інтерполом) допомагав М. Аблязову виводити вкрадені гроші з Казахстану. Саме цей Ільяс Храпунов одружений із донькою М. Аблязова і доводить їйому зятем. Тож родинну взаємовиручку ніхто не скидає з рахунків.

Протягом значного періоду в США тривають судові процеси, в яких В. Храпунов і члени його сім'ї виступають обвинуваченими у справі щодо відмивання грошей. Відповідний позов подано в американську юрисдикцію, бо в Америці нерухомість, куплена на крадені гроші Республіки Казахстан. Екс-партнер Дональда Трампа Фелікс Сагер розповів журналістам, що

допоміг сім'ї В. Храпунова інвестувати мільйони доларів у нерухомість США через різні компанії. У числі покупок — апартаменти в TrumpSoho. Серед «інвестицій» В. Храпунова були і гроші, які виводилися з Казахстану М. Аблязовим через підставні офшорні компанії (найчастіше через прибалтійські банки). Так, у квітні 2013 року через підставні компанії, підконтрольні М. Аблязову і В. Храпунову, були придбані апартаменти на суму в 3,1 мільйона доларів у холдингової компанії. Сім'я Храпунових інвестувала мільйони в компанію-одноденку, яка намагалася встановити біометричні машини в аеропортах США. Мета такої доброчинності — отримання виду на проживання в США як мінімум для одного члена своєї сім'ї.

Доки в США триває розгляд справи, В. Храпунов із сім'єю живе в Швейцарії, а нейтралітет цієї країни гарантує Храпуновим безпеку. Як повідомляє в соціальних мережах дружина ко-

лишнього казахстанського чиновника Лейла, Храпунов живе звичайним життям пересічного пенсіонера. Причому, як заявляє Лейла, екс-мер Алмати — бідний чоловік, котрий живе на гроші дружини. За часів чиновництва Храпунов проводив усі угоди через бізнес-структури дружини і сина. Храпунови належать до найбагатших жителів Швейцарії.

Тим часом Україна зажадала від Швейцарії видачі сина Віктора — Ільяса Храпунова — за організацію хакерської атаки на юридичну фірму, яка представляє БТА банк в «БТА банк Казахстан», так само, як і бан-

ки з аналогічними назвами в інших країнах, котрі, як відомо, раніше належали М. Аблязову. Сума збитку від шахрайських схем злочинного олігарха тільки казахстанському банку складає більше 7,5 мільярда доларів. У Швейцарії також уважно вивчають історію сім'ї Храпунових, оскільки з'ясувалося, що в Женеві вони позиціонували себе як представники Центрально-Африканської Республіки в ООН. За даними журналістського розслідування, «подружжя було призначене такими колишнім правителем цієї країни Франсуа Бозизе до того, як він був повалений», але й досі

мають паспорти цієї країни. А ось їхній син І. Храпунов і його дружина мають громадянство острівної держави Карибського моря — сент-Вінсент і Гренадіни — після купівлі земельної ділянки на території цієї країни.

Країни Європи і США погрожують не лише арештом усіх рахунків «бідних» колишніх казахстанців, а й перспективою депортації їх на батьківщину. Для колишніх бізнес-партнерів Храпунова і Аблязова розкриття усіх шахрайських схем загрожують екс-казахстанському чиновнику великими неприємностями в міжнародному масштабі. ■

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

Минуло всього кілька років — і біткоїн, нова криптовалюта, переріс із стадії інтелектуальної розваги для «ботанів» у нову потужну альтернативну грошову одиницю, про легалізацію якої висловлюються центробанки різних держав, про необхідність і можливість оподаткування її сперечаються влада та експерти. І яку почали накопичувати навіть українські нардепи, разом із золотом, віллами і святими мощами...

Ще понад рік тому заробити біткоїна можна було, поставивши на свій смартфон спеціальну програму-крокомір, яка фіксувала, скільки проходить людина впродовж дня, і таким чином заохочувала здоровий спосіб життя. Сьогодні курс одного біткоїна перевищив 4 тис. доларів. Фінансові аналітики сперечаються, чи не «втомився равлик на цьому ралі». Тобто чи найближчим часом ми всі побачимо обвал штучно нагрітої ерзац-валюти, чи й справді її курс може сягнути захмарних висот.

Біткоїн зростає. Що робити?

Минулими вихідними нова криптовалюта пододала новий психологічний бар'єр у 4 тис. доларів за один біткоїн. «Із початку серпня зростання становить 45%, із них 20% — за останні три дні», — констатує фінансовий аналітик «Альпари» Роман Ткачук. За його словами, біткоїн уже не вперше показує потужне зростання на вихідних, і це вже можна вважати тенденцією. «У певний момент на біржах пара біткоїн/долар піднімалася до позначки 4160, а на деяких біржах навіть до 4200», — продовжує Ткачук.

Наприкінці минулого тижня швидко й успішно завершилося масштабування, яке вже почало вважатися кроком біткоїна. «Технологія SegWit2x отримала достатню підтримку для активації, і таким чином проблему зняли», — каже аналітик «Альпари». В останні дні, за його словами, ми спостерігаємо значне посилення попиту на біткоїні з боку інвесторів. «Це дозволить швидше обробляти транзакції. Фактично спрацювало класичне правило «купуй на очікуваннях» (у даному випадку SegWit2x). Подивимось, чи спрацює восени правило «продавай на фактах», — продовжує він.

Ще одна подія тижня, який минув, — біржа Coinbase Inc отримала інвестиції у розмірі 100 мільйонів доларів. «Фактично це рекламний бюджет. Тож біткоїн продовжить набирати обертів», — вважає Роман Ткачук. А тому надалі вартість одного біткоїна, ймовірно, зростатиме. І доволі швидко. «Вже найближчим часом пара біткоїн/долар протестує новий психологічний бар'єр у 5 тис. доларів, — вважає експерт і застерігає інвесторів. — У той же самий час продовжує назрівати і корекція донизу. Яка з цих подій — зростання до 5 тис. чи початок падіння — настане швидше, передбачити важко».

Українцям, які роздумують, чи варто вкладати гроші у біткоїн як інвестиційний інструмент, аналітик радить: «Приятною є така стратегія: купівля біткоїна за нинішнім курсом в очікуванні його подорожчання до 5 тис. доларів і можливість докупити при корекції ціни донизу». При цьому застерігає: інвестування у криптовалюту — крок доволі ризикований.

ГРОШІ І ТЕХНОЛОГІЇ

Статки з комп'ютера

Стрімке зростання курсу біткоїна у світі дивує навіть оптимістів. Ті, хто п'ять років тому не полінувалися зібрати два десятки біткоїнів, нині можуть придбати елітну нерухомість

Усього лише за кілька років біткоїн пройшов шлях від чогось незрозумілого для більшості людей до такого ж незрозумілого, але володіння яким може принести шалені статки.

Але висока дохідність може виправдати ризик. Та принаймні не варто витрачати на біткоїни більше, ніж 15-20% вашого інвестиційного портфелю.

Ера криптовалют чи мильна бульбашка?

Які кульбіти продемонструє біткоїн завтра і післязавтра, достеменно сказати не береться ніхто. На думку вченого з Гарварда Денніса Порто, у 2021 році один біткоїн коштуватиме 100 тис. доларів. Порто зазначає: з початку нинішнього року біткоїн подорожчав на 465%. І далі, відповідно до так званого «правила Мура», подвоюватиме свою вартість кожні вісім місяців упродовж наступних трьох із половиною років.

«Закон Мура сформульований для числа транзисторів у комп'ютерній мікросхемі, але може застосовуватися до будь-якої цифрової технології, — стверджує Порто. — Будь-яка технологія, зростаючи по експоненті (тобто підкоряється закону Мура), подвоює свій основний показник за певний проміжок часу». Надалі, за його словами, найпопулярніша криптовалюта слідуватиме цим трендом, аж поки не стане наймасовішим фінансовим активом у світі.

Відтак Порто заохочує інвесторів. «Більшості з них було складно інвестувати в малозрозумілі інтернет-технології, але буквально кожен може купити біткоїна», — каже гарвардський учений. І при цьому зазначає, що біткоїн так само легко зможе витиснути з п'єдесталу нова криптовалюта, яка буде зручнішою для майнерів.

Наразі ж тенденція виглядає прямо протилежною. Так, на думку міжнародних експертів, найближчим часом, коли біткоїн переступить межу в 5 тис. доларів за один, вартість альтернативних криптовалют може знизитися на 20%. За останні десять днів можна було побачити, що не всі альткоїни слідом за біткоїном показують зростання. Навіть навпаки: на цьому ринку панує невизначеність. Винятком став хіба що «Нео», але і його зростання

уповільнилося.

Але не всі фінансисти вірять у повне і беззастережне домінування на планеті Земля молоді і амбіційної криптовалюти. Голова відділу технічної стратегії «Голдман Сакс» Джеба Шафарі погоджується, що п'ята хвиля й справді може підняти біткоїн майже до рівня 5 тис. доларів, точніше, до 4827 доларів. Але надалі настане корекція, після якої його вартість впаде до 2221 долара.

Інвестори схильні довіряти Шафарі, адже саме вона передбачила зростання біткоїна до 4 тис. доларів ще тоді, коли в це мало хто наважувався вірити.

Канада — за, Росія — проти...

Самому біткоїну ці прогнози, здається, не особливо й важливі. Так, учора стало відомо, що його капіталізація зрівнялася з капіталізацією відомого платіжного сервісу «PayPal». І хоча до рівня «Віза» біткоїну ще далеко, експерти вважають сам факт випередження пейпелу чудовим результатом і проміжним етапом виснажливої гонки на виживання.

Шаленим стимулом до розвитку біткоїна, як вважають експерти, можуть стати спроби його легітимізації. На думку аналітиків, деякі центробанки розглядають можливість використовувати біткоїн у ролі резервів. Якщо це станеться, то можлива ситуація, що нагадуватиме снігову лавину: біткоїн набудатиме визнання, поширення й, відповідно, зростатиме його вартість. Дехто навіть порівнює поширення біткоїна з розвитком інтернету в 1995 році, коли за один рік кількість його користувачів зростає з одного до десяти мільйонів, а ще через рік, із виходом браузеру Netscape, до 100 мільйонів осіб.

Україна наразі не визначила своє ставлення до популярної криптовалюти. Національний банк України зайняв нейтральну позицію: він не забороняє користування біткоїном на території нашої держави, але й не надає йому офіційного статусу. «Сьогодні біткоїн не має правового статусу в Україні, — під-

твердив цю позицію заступник голови Нацбанку Олег Чурій. — Визначенню цього статусу заважає відсутність консолідованого підходу до класифікації «Bitcoin» і регулювання угод із ним у світі».

За словами представника регулятора, у деяких країнах операції з біткоїном дозволені офіційно. Деякі держави їх усіляко підтримують. До них наперед належать Німеччина, Австралія, Нідерланди, Нова Зеландія, Сінгапур. У Японії криптовалюта офіційно визнається фінансовим активом. При цьому електронні гроші не є законним платіжним засобом, а визнаються засобом обміну. У Канаді біткоїнами можна отримати заробітну плату. Щоправда, за криптовалюту, яку ви не придбали, а отримали методом майнінгу, треба заплатити податок.

Іспанія визнала біткоїн офіційною платіжною системою ще у 2014 році. Сприяла такій легалізації податкова служба королівства, яка зробила аналіз використання криптовалюти і побачила, що цей процес треба вивести у законну площину. І обкласти податками.

Деякі ж, навпаки, запроваджують для обігу криптовалюти серйозні обмеження. До них належать Індонезія, Китай, Росія. У нашого східного сусіда ставлення до біткоїна, як до всього західного, — традиційне. У лютому 2014-го, коли Іспанія біткоїн легалізувала, генеральна прокуратура Російської Федерації оголосила його сурогатом, який буцімто активно використовує наркоманія для здійснення платежів під час реалізації дурману. Зараз у Держдумі РФ є законопроект, який передбачає кримінальну відповідальність за майнінг і використання криптовалюти.

Прямі заборони на використання біткоїна існують у Болівії, Еквадорі, Таїланді і В'єтнамі.

Криптовалюта: шлях для України

Іншими словами, держави зі слабкою економікою та збудованою на адміністративному впливі забороняють криптова-

А ТИМ ЧАСОМ...

Нардепи із стратегічним баченням

А тим часом чудову фінансову грамотність, схильність до ризику та бажання заробити на новому інвестиційному інструменті демонструють народні обранці. Так, у деклараціях трьох народних депутатів від «БПП» активісти громадського руху «Чесно» виявили криптовалюту на сотні мільйонів доларів.

Ідеться про Олександра Урбанського, Дмитра Голубова та Дмитра Білоцерківця. Перший у декларації за 2016 рік, коли біткоїн ще був не зовсім відомий широким народним масам, задекларував 1 277 одиниць цієї валюти. Станом на останній день минулого року їх вартість становила понад 139 млн. гривень. Потім пан Урбанський придбав для себе ще 1217 біткоїнів. На 40 мільйонів доларів.

Дмитро Голубов на біткоїни підсів радикально. А все тому, що має дуже хороше чуття: не лише політичне, а й фінансове. Свої 4376 біткоїнів нардеп придбав ще до 2012 року, коли до цієї криптовалюти мало хто ставився серйозно. На 22 листопада 2012-го їхня вартість становила «усього лише» 402 тис. гривень. Зараз — 125 млн. гривень.

Дмитро Білоцерківець має зовсім небагато біткоїнів, якщо порівняти його із колегами, — 398 штук. Задекларував він їх у 2013 році, коли вартість криптовалюти становила смішні, як на сьогодні, 128 тис. гривень.

Багаті країни, навпаки, можуть дозволити собі легалізувати її і навіть отримувати прибутки до державної казни. А тому офіційний Київ намагається нині «визначитися з відчуттями» і ухвалити правильне рішення відповідно до нашого стратегічного курсу. І, звичайно, реформ, про які він так любить говорити.

Тож важливим для нас є погляд Євросоюзу на те, що таке біткоїн і що дозволяється з ним робити. Законодавство класифікує його як «цифрове визначення вартості, не підтвержене центральним банком чи державним органом і не прив'язане до юридично встановлених валютних курсів, яке може бути використане як засіб обміну для купівлі товарів чи послуг, їх передачі та зберігання, а також може бути придбане в електронному вигляді». При цьому обмін традиційних валют на біткоїн звільнений від сплати податку на додану вартість.

Нацбанк України планує визначитися зі статусом біткоїна вже до кінця нинішнього місяця. Рішення про статус криптовалюти може бути винесене на найближче засідання Ради із фінансової стабільності, яке планується провести до кінця серпня. У розробці державної політики щодо біткоїна братимуть участь також Мінфін, Державна фіскальна служба, Нацкомісія з цінних паперів і фондового ринку, а також Нацкомісія, яка здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Тож, імовірно, вже у вересні ми дізнаємось, що таке біткоїн в Україні: віртуальна валюта, грошовий сурогат, нематеріальна цінність, віртуальний товар чи щось інше. І, відповідно, чи платитимуть податки українці при його купівлі, продажу, обміні.

Як, наприклад, у Китаї та Японії, де продаж біткоїна несе за собою сплату ПДВ, чи Австралії, де біткоїн — власність, а операції з ним — бартер... ■

Олена ЯРОШЕНКО

В Україні нинішнього року горохом засіяли 409 тисяч гектарів, що на 70 відсотків більше, ніж у минулі роки. За останніми даними Мінагрополітики, вже зібрано 1,1 мільйона тонн гороху при середній урожайності 26,6 центнера з гектара.

У трійці світових виробників

Порівняно з минулим роком валовий урожай гороху зріс на 38 відсотків, навіть враховуючи нижчу урожайність. Причиною певного зниження урожайності гороху стала засушлива погода, яка спостерігалася у червні та першій половині липня в центральній та південній частинах країни. Але підсумково високий урожай дозволить Україні закріпитися в трійці найбільших світових виробників гороху.

Цікавістю до вітчизняного гороху на міжнародних ринках стабільно зростає. За оцінками Daniel Trading SA, експорт гороху цього сезону складе не менш як 500 тисяч тонн. Протягом 2016/2017 маркетингового року Україна експортувала 465,5 тисяч тонн гороху, і це вдвічі більше, ніж у попередньому маркетинговому році. Такого динамічного приросту вдалося досягти головним чином через неврожай цієї культури в Індії, традиційно найбільшій країні-споживачеві горохових страв. Завдяки зростанню індійських закупівель тільки за п'ять місяців попереднього сезону темпи експорту гороху з України встиг-

КУЛЬТУРА

Гороховий мільйон

Найкращий попередник нарощує площі, незважаючи на падіння ринкових цін

Необхідність хороших попередників у сівозміні сприяла збільшенню площ посіву під горохом до 409 тисяч гектарів.
Фото з сайта agronews.org.

ли перевершити експортний потенціал цілого року: з липня по листопад 2016 року на експорт було поставлено 253 тисяч тонн гороху. В Індію українські експортери тоді відвантажили близько 108 тисяч тонн, також перевищивши експорт усього попереднього сезону. Позитивна динаміка стосувалася і другого ключового імпортера українського гороху — Пакистану. В цю країну було поставлено вже 38,5 тисячі тонн гороху в порівнянні з 36,7 тисяч тонн у 2015/16 маркетинговому році. Також істотно наростили експорт цієї культури на ринок Туреччини. Перевищи-

ли й об'єми відвантажень минулого сезону на ринки Бангладеш та Об'єднаних Арабських Еміратів, а також у ЄС та в країни Африки.

Цінність не тільки ринкова

Отже, в поточному сезоні Україна збрала рекордний урожай гороху за останні двадцять років. Враховуючи, що Індія цього року вже не відчуватиме такого дефіциту бобових і пригальмувала темпи закупівель гороху, в Україні, так само як і на світовому ринку, закупівельна ціна на нього знизилася. Але торгове місце серед надійних оптових продавців ми за собою вже застов-

пили. І, за оцінками експертів, експорт гороху з України в цьому сезоні в будь-якому випадку перевищить 500 тисяч тонн. У цілому, в поточному сезоні Україна істотно диверсифікувала ринки збуту гороху. Серед нових у цьому сезоні напрямків варто виділити африканські країни: Судан, Алжир, Мозамбик. А загальна кількість країн-імпортерів гороху з України потроху підбирається до сотні.

Поки що закупівельні ціни на жовтий горох залишаються на рівні 220 доларів, або 6500-6700 гривень за тону за поставкою в порти України. Для порівняння — 250-270 доларів за тону могли отримати українські виробники гороху в минулому сезоні. Але і ця ціна дозволяє їм не лишатися у збитку. Втім головна цінність і причина значного приросту площ під цією культурою — її користь для поліпшення якості ґрунтів, якою все усвідомленіше переймаються українські землевласники й орендарі. Саме необхідність хороших попередників у сівозміні та використання нових сортів гороху, які дозволяють отримати високу врожайність, дозволили наростити площі посіву гороху в нинішньому році до 405 тисяч гектарів. Це найвищий показник за останні п'ятнадцять років. Він більший за минулорічний на 70 відсотків. І він вселяє надію, що до управління щедрими українськими землями все-таки приходять не тягни-хапаї, а ті, хто вже розуміє: щоб більше отримувати, спочатку треба більше вкласти. ■

Оксана СИДОРЕНКО

Строки змістились через те, що виникли проблеми з якістю врожаю: кавуни спікаються на сонці. Як повідомив керівник фермерського господарства Олександр Синенко, наступну баржу з кавунами відправлять із затримкою, бо високі температури вплинули на їх товарний стан. «Готується баржа на 23-24 серпня вже з нових посадок кавуна, хоч планували вантажити на початку цього тижня», — розповів Синенко.

Цьогоріч сезон реалізації баштанних стартував із нижчих цін. На традиційному херсонському баштанному ярмарку продавали кавуни від 1,5-2 гривень за кілограм. Дині можна було купити по 4-5 гривень. Але це оптові ціни. І вони як для Херсонщини чималі. У київських супермаркетах кавуни почали продавати по 2-5 грн за кілограм. Дешевші — ті, що з першої баржі. «Ранній кавун уже відійшов, середній — обп'явся. Ми зараз очікуємо пізній кавун, це буде кінець серпня-початок вересня», — пояснює ситуацію директор Департаменту агропромислового розвитку Херсонської облдержадміністрації Олександр Паливода.

«Кавуну потрібно, щоб було 20 градусів уночі і 28-30 удень. А у нас температура на поверхні піску досягала 60 градусів... Тоб-

БАШТАННІ

Сонячний удар по «смугастпих»

Чергову баржу з херсонськими кавунами на Київ затримали через спеку

то, стояти на такому піску без взуття неможливо, і, звичайно, кавун, який лежить на ньому, постраждає», — каже керівник фермерського господарства Юрій Покотилів, учасник фестивалю українського кавуна в місті Гола Пристань. Переможці баштанних змагань цього року теж здригнули: найбільший кавун заважив менше вісімнадцяти кілограмів на тлі минулорічних рекордсменів, які сягали сорока. А ще херсонські фермери в нинішньому сезоні збрали набагато менше якісного врожаю. Тому вартість кавуна підраостає з огляду на несприятливу погоду та створений нею дефіцит. Вже сьогодні ціна на ягоду у супермаркетах суттєво відрізняється: є кавуни і по 15, і по 6 гривень.

Нагадаємо, компанія «Нібулон» разом із фермерами Голопристанського та Скадовського районів Херсонщини (компанія «Південний експорт», кооператив

Кавунам Херсонщини першої черги не пощастило з погодою. Супермаркети обіцяють поповнити баштанними другого врожаю.

«Південний союз», фермерські господарства «Успіх», «Вікторія 8», «Алмаз», «Південна земля», ПП «Олександр Синенко») почала транспортувати баржі з кавунами з Херсонщини до Києва. ■

тей три-чотири рази. «Щоб придбати обладнання з виготовлення брикетів із тирси, потрібно приблизно півмільйона гривень, термін його окупності — п'ять місяців», — каже директор філії «Антонов-Агро» Михайло Ступерський.

Для енергозбереження у підсобному господарстві ДП «Антонов» цього року з двадцяти трьох газових котлів одинадцять переобладнали на опалення дровами. Крім того, вже запустили в дію три нові твердопаливні котли. ■

НОВИНИ ПЛЮС

П'ять сезонів — соняшник у вір-зоні

У червні поточного року Україна експортувала 5,4 тис. тонн соняшнику. В цілому з початку маркетингового року (вересень-червень) експорт виріс до 187,8 тис. тонн, ставши максимальним за останні п'ять сезонів. Так, у поточному 2016/17 сезоні соняшник з України експортується вже в 59 країн. При цьому лідерами закупівель його насіння залишаються європейські країни, частка експорту яких досягає 68 відсотків. Туреччина, відігравши важливу транзитну функцію для Близького Сходу та Африки, як і очікувалося, продовжує нарощувати імпорту соняшнику з України. Так, у поточному сезоні її закупівлі перевищили 43 тисячі тонн (23 відсотки всього експорту) проти 16,1 тисячі тонн роком раніше.

Тваринництво на контрастах

Станом на 1 серпня нинішнього року в Україні загалом на 1,2 відсотка збільшилося овець та кіз — до 1,7 млн. голів. Як повідомляє Держстатистики, зростання їх кількості відбулося переважно за рахунок Київщини (на 12,8 відсотка). Тим часом на Донеччині поголів'я овець та кіз скоротилося на 6,5 відсотка. Також на початок серпня зросло на один відсоток порівняно з аналогічною датою минулого року і поголів'я птиці: до 237,3 млн. голів. Найбільше птиці додалося на Херсонщині (плюс 16,6 відсотка). А от в Сумській області зафіксовано її значне скорочення — на 5,8 відсотка. Паралельно зі збільшенням чисельності дрібного товару число крупніших домашніх тварин, які вимагають триваліших інвестицій і складніші в догляді, в Україні зменшується. Так, на 8,6 відсотка скоротилося поголів'я свиней (до 6,9 мільйона голів). Найбільше скорочення, на 41 відсоток, відзначасться на традиційній для свинарства Харківщині, що й стало причиною зменшення середньостатистичного показника попри незначні прирости загалом по Україні. Наприклад, за цей час на Львівщині кількість свиней зросла на 2,8 відсотка. Продовжила зменшуватися також загальна чисельність великої рогатої худоби — до 4,3 мільйона голів або 0,7 відсотка. Найпомітніше скорочення відбулось у Черкаській та Чернігівській областях (на 6,4 відсотка). У Житомирській області кількість ВРХ зросла на 15,8 відсотка, стримавши середньостатистичний показник.

Херсонський рис

Як повідомив директор Департаменту агропромислового розвитку Херсонської ОДА Олександр Паливода, в Інституті рису представили інноваційні підходи у вирощуванні цієї культури на крапельному зрошенні. Представили результати отриманих врожаїв рису після різних культур у сівозміні та на ділянках, де досі взагалі нічого не вирощувалося. «Після втрати Криму основним виробником рису стала Херсонська область, і у нас є всі можливості наростити такі обсяги, щоб не тільки нагодувати Україну власним рисом, а й вийти з ним на міжнародні ринки. Сьогодні ця ніша не заповнена: близько 80 тисяч тонн рису Україна імпортує. І це та кількість, яку потенційно зможе виростити Херсонська область, у тому числі застосовуючи інноваційні здобутки Інституту рису», — зазначив Паливода. Сьогодні рис — високорентабельна і затребувана на внутрішньому ринку культура. За статистикою, українці споживають рису найбільше серед інших круп. І в найближчі 5-8 років перенасичення у цій галузі не очікується. «Сподіваюсь, що наші фермери звертатимуть більше уваги на цю культуру і рисові площі з кожним роком зростатимуть. Упевнений, що незабаром рис для Херсонщини стане такою ж брендовою культурою, як кавуни та томати», — підсумував Паливода.

Хто кому бульбаш?

За перше півріччя 2017 року Україна експортувала 11,03 тисячі тонн картоплі, що в грошовому еквіваленті склало 2,69 мільйона доларів. Більшу частину експортної картоплі в Україні купила... Білорусь. Саме в цю традиційно картоплярську країну вирушило 95 відсотків експорту. Ще 2,6 відсотка купила Молдова. Зрештою, тенденція стає стійкою: в минулому році в Білорусь також було продано 90,5 відсотка української картоплі. В цілому ж цьогорічний експорт картоплі вже на 68 відсотків перевищив обсяги 2016 року. Стало відомо, що Україна займає четверте місце в світі з виробництва картоплі, поступаючись лише Китаю, Індії та Росії. Білорусь у картопляному рейтингу займає лише 10-те місце. ■

ЕКОНОМВАРІАНТ

Газові котли — на тирсу

Для зменшення енерговитрат знаходять внутрішні відновлювані ресурси

Вікторія КОВАЛЬОВА

Філія «Антонов-Агро», що у Круглику Києво-Святошинського району, закупить обладнання для пере-

робки і виготовлення брикетів із тирси. Саме тирсу тут використовують на підстилку для спортивних скакунів з кінного підрозділу господарства. Третій рік

поспіль тут проводять всеукраїнські кінні змагання для півтори сотні учасників зі всієї України. За сезон (квітень — жовтень) цей майданчик приймає гос-

Леонід Кравчук
перший Президент України

«Коли закінчилося полювання, ми пішли вечеряти, співали пісні, як це називається, коли по телебаченню співають. Віктор Федорович завжди співав караоке. У нього був хороший голос».

■ ОВВА!

Янукович, Євромайдан і караоке

Леонід Кравчук розповів, як колишній президент розважався, коли «Беркут» бив студентів на Майдані

Василь ТАВР

Перший Президент України Леонід Кравчук несподівано і майже через три роки пригадав, що разом із колишнім президентом Віктором Януковичем і його оточенням їздив на полювання, вечеряв і співав у караоке 30 листопада 2013 року.

Тобто саме того дня і вечора, коли бійці «Беркута» жорстоко побили студентів, які протестували на майдані Незалежності у Києві. Зауважимо, що саме ця жорстока розправа спричинила початок Революції гідності.

За словами Леоніда Макаровича, протягом 2013 року він майже щосуботи, на запрошення Януковича, ходив із ним і його наближеними на полювання. Разом із ними бував і Леонід Кучма.

«Багато людей (ходили з Януковичем на полювання. — Ред.) Людей 20, іноді 22. В основному це люди, які з ним раніше спілкувалися і були в його команді, його прихильники. Це Донецьк, Донбас. Були і москвичі. Тобто ті, з ким він вів переговори різного характеру (не можу вам розповісти про їхню суть, тому що не був присутній)», — сказав Кравчук в інтерв'ю одному з телеканалів.

Останнє спільне полювання, за словами Кравчука, відбулося 30 листопада: «У п'ятницю (29 листопада. — Ред.) він прилетів із Європи, де відмовився підписувати документи про асоціацію (між Україною та Європейським Союзом), в суботу було полювання, і перше, про що у нього запитали, коли зустрілися: «Вікторе Федоровичу, розкажіть, як було, і всі хвалили його дуже і дуже сильно, що він вчинив правильно».

Кравчук стверджує, що, на відміну від підлабузників Януковича, він нібито спитав у нього напрям: «Як же так? Учора — можна, сьогодні — не можна?!» Після чого його обляяло оточення Януковича.

«На що Віктор Федорович став, подивився на них: «Заткніться! Перший Президент України може говорити все, що він думає і що він хоче. І не забуйте, ким би ви були, якби не було першого Президента і не було б підписано Біловезьку угоду». Він це сказав і про це всі знають», — каже Кравчук.

За його словами, після полювання всі пішли вечеряти, а потім співати в караоке: «Я на це не реагував, тому що, власне кажучи, обстановка була складною, і ми вже знали, що на Майдані збираються студенти. Коли закінчилося полювання, ми пішли вечеряти, співали пісні, як це називається, коли по телебаченню співають. Віктор Федорович завжди співав караоке. У нього був хороший голос».

Кравчук також припустив, що Янукович не знав про плани щодо биття студентів на Майдані, оскільки після того, як Януковичу доповіли про це, він швидко поїхав до Києва. ■

■ Іван ПОВАЛЯЄВ

Реформування Міністерства внутрішніх справ України, а також становлення та розбудова Нацполіції України стали можливими завдяки співпраці українських правоохоронців із Консультативною місією ЄС із реформування цивільного сектору безпеки України (EUAM).

На цьому наголосили вчора представники МВС під час зустрічі з колегами з низки німецьких федеральних міністерств (МЗС, МВС, Мінфіну), а також Центру міжнародних мирних операцій ФРН та Посольства ФРН в Україні.

Зокрема, німецьким урядовцям було окреслено основні деталі процесу реформування. Так, перший заступник директора Департаменту міжнародного співробітництва та євроінтеграції МВС Руслан Фуфалько наголосив, що, попри складну ситуацію постмайданного періоду, а також агресію Росії, керівництво міністерства рішуче взялося за втілення кардинальних змін системи і налаштоване на подальше просування шляхом розпочатої реформи.

«У нас немає більше часу на зволікання — на кону безпека і майбутнє держави», — зауважив пан Фуфалько.

Тоді як, за словами начальника Управління міжнародного співробітництва Нацполіції Юрія Гладуна, становлення поліції України відбувається на цілковито нових засадах, не притаманних колишній міліції. Задля повернення довіри суспільства довелось вдатися до радикальних кроків, ліквідувавши цілі підрозділи та звільнивши у процесі атестації тисячі працівників, які не відповідали новим критеріям.

■ ПАРТНЕРСТВО

Зміни в умовах війни

МВС реформується за підтримки ЄС

Руслан Фуфалько: зволікати з реформуванням недопустимо.

На прохання німецької сторони представники МВС розповіли, як саме вони взаємодіють із консультантами EUAM у реалізації конкретних програм.

Представник міністерства закордонних справ ФРН Біанка Мюл-

лер висловила надію на успіх реформування відомства та державних органів, діяльність яких координує міністр внутрішніх справ Арсен Аваков. Вона також запевнила у подальшій підтримці цього процесу з боку Німеччини. ■

■ НОВАЦІЇ

Дільничні в зелених кашкетах

Державна прикордонна служба збільшить кількість контрольних постів і запровадить інститут дільничних

Іван БОЙКО

Керівництво Держприкордонслужби планує збільшити кількість контрольних пунктів і зменшити відстань між ними.

«Пости плануємо розміщувати за європейським зразком, щоб відстань між ними була 15-20 км», — зазначив голова Держприкордонслужби Петро Цигикал в інтерв'ю одному з телеканалів.

Наразі ж відстань між контрольними постами — від 30 до 100 км. Очільник прикордонного відомства додав, що це значно ускладнює систему охорони.

Серед іншого новопризначений керівник «зелених кашкетів» планує запровадити інститут прикордонних дільничних.

«Ми плануємо вводити таке поняття, як прикордонний дільничний, який повинен працювати в селищних радах, повинен працювати з місцевим населенням, повинен проводити профілактичну роботу», — переконаний пан Цигикал.

Глава прикордонного відомства зазначив, що таке нововведення реалізовуватиметься за рахунок діючого штату. Зазначимо, що наразі підрозділи Держприкордонслужби укомплектовані на 60-70%.

■ НОВИНИ ПЛЮС

Біометрики не вистачає

Поліграфкомбінат «Україна» обіцяє, що зможе виготовляти вдвічі більше біометричних закордонних паспортів після отримання додаткового обладнання вже за кілька місяців.

«У найближчі 3-4 місяці поліграфкомбінат «Україна» очікує поставку додаткової системи персоналізації паспортів BookMaster One Systems виробництва компанії IAI industrial systems B.V. (Нідер-

ланди), що збільшить загальну виробничу продуктивність Державного центру персоналізації документів більш ніж у два рази», — йдеться у повідомленні підприємства.

Для виготовлення біометричних закордонних паспортів підприємство працює у три зміни без вихідних. Із початку запровадження безвізового режиму (11 липня) до 10 серпня поліграфкомбінат виготовив 592 тис. 596 закордонних паспортів. Зок-

рема, у червні виготовили 284 тис. 95 паспортів, а в липні — 295 тис. 890.

«Авто-Євро-Сила» у прицілі

Автомобіль голови громадської організації «Авто-Євро-Сила» Олега Ярошевича було обстріляно з травматичної зброї під містом Біла Церква на Київщині в ніч на вівторок.

Як повідомляють у громадській організації, автомобіль Ярошевича зі слідами обстрілу з травматичної

зброї виявили в полі. На місці працювали поліція та слідчо-оперативна група. З'ясувалося, що Ярошевич живий і в безпеці.

Зазначимо, що «Авто-Євро-Сила» є об'єднанням власників авто на єврономерах, які відстоюють право кожного українця на доступне авто і наполягають на ухваленні Радою відповідного законопроекту, який має покласти край «грабіжницькому розмитненню іномарок» під час ввезення в Україну.

Сергій ДОВГАЛЬ
Дніпропетровська область

Місто Кам'янське на Дніпропетровщині, як і всі населені пункти в Україні, процес декомунізації, звісно ж, не оминув. До того ж тут епоха тоталітаризму втілювалася аж занадто завзято. Протягом довгих десятиліть місто носило назву, пов'язану з іменем Фелікса Дзержинського, на його ж честь був названий і місцевий металургійний гігант — комбінат. А ще тут донедавна традиційно вшановували ім'я свого земляка, колишнього Генерального секретаря ЦК КПРС Леоніда Брежнєва, становлення якого як «видатного державного і партійного діяча» відбувалося у Дніпродзержинську—Кам'янському. Погруддя цього ідола «епохи застою» зустрічав приїжджих з боку вокзалів на початку центрального проспекту, яким можна було дістатися до центру міста й містоутворюючого меткомбінату. Тож помпезна скульптура постійно перебувала у полі зору якомога більшої кількості людей.

Хід конем від декомунізації

Встановлено бюст було у 1976 році, ще за життя Брежнєва, з нагоди 70-ї річниці від його дня народження. Згодом відоме широкому загалу фото «дорогого Леоніда Ілліча», який роздивляється себе, улюбленого, у камені, стало приводом для всіляких жартів.

Коли ж розпочався процес декомунізації, мало хто міг передбачити, що пам'ятник «дорогому Леоніду Іллічу» дотепер вціліє. Та й після зміни назви Дніпродзержинська на Кам'янське було не до нього. Певні сили тривалий час пручалися новому імені міста. Тож поки місцеві активісти зосередили всі свої зусилля на відстоюванні нової назви міста, чим свою пильність мимоволі приспали, місцева влада зробила такий собі хід конем, аби зберегти пам'ятник Брежнєву. На сесії міської ради, яка відбулася 28 квітня 2016 року, було порушено ні з того ні з сього так зване додаткове питання — про створення відділу історії міста просто неба на площі Визволителів у кінці проспекту Свободи. Центральною фігурою тут мало стати погруддя генсека ЦК КПРС на своєму... звичному місці. Назву відділу музею просто неба теж придумали досить своєрідно — «Міфи і реалії радянської епохи». Хоча дотепер ніхто не може збагнути, а які ще «міфи і реалії» мали постати поруч із погруддям Брежнєва? Як і те, ким за такого задуму сприймати самого «дорогого Леоніда Ілліча»? Міфом чи реалією? Отож,

за великим рахунком, влада у Кам'янському оголосила знаний дотепер усіма пам'ятник такою собі малою архітектурною формою (МАФом).

Не менший подив викликає й ще одне. А чому це «Міфи і реалії радянської епохи» мають стати мало не візитною картою Кам'янського, адже місце їхнього розташування є таким, що вони постійно потрапляють у поле зору максимальної кількості людей?

Ще більше запитань викликає сам текст рішення сесії міськради: «Погруддя чотириразового Героя Радянського Союзу Л. І. Брежнєва залишити на своєму місці як частину експозиції відділу музею історії міста і привести у відповідність з вимогами Закону України «Про засудження комуністичного і націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні і заборону пропаганди їх символіки». Проте навряд чи хтось у Кам'янському зможе пояснити, у чому ця «відповідність» полягає. Хіба що в тому, що під цей шумок міська влада виділила кошти на... утримання пам'ятника Брежнєву...».

«Геть подалі з площі та скверу»

На те, що відбувається в Кам'янському, гостро відреагував керівник Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович. «Не може так раптом пам'ятник і територія довкола нього бути ого-

■ ОТАКО!

Міф чи МАФ?

У Кам'янському, щоб не зносити скульптуру Леоніда Брежнєва, створили... музей

лошеним музеєм. У нас є Закон «Про музейну справу», який регламентує, що може вважатися музеєм. Є всі підстави для громадськості подавати до суду за невиконання закону про декомунізацію на керівництво міста. Таких прецедентів більше немає, це унікальна ситуація», — сказав він у коментарі «Радіо «Свобода». Та поки що про позови до суду не чути, й пам'ятник «дорогому Леоніду Іллічу» стоїть на своєму місці незворушно. Як кажуть у таких випадках, Васко слухає та їсть...

Водночас громадськість Кам'янського щойно заявила про свій намір поставити руба питання про демонтаж погруддя радянського політичного діяча Леоніда Брежнєва. Відповідне звернення зареєстровано на сайті електронних петицій до місцевої влади. «Прошу знову (втретє) ще раз переглянути питання щодо демонтажу в місті Кам'янське пам'ятника погруддя радянському політичному діячеві Леоніду Іллічу Брежнєву, генеральному секретареві ЦК КПРС, чотири рази Герою Радянського Союзу, згідно з Законом про «Засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Дане погруддя, яке досі стоїть на постаменті на площі міста, сприймається як символ радянського тоталітарного режиму», — йдеться у зверненні. При цьому наголошується, що зазначений пам'ятник не було внесено до Всеукраїнського реєстру нерухомих пам'яток історії, тому він підпадає під закон декомунізації, а значить, — демонтажу.

Погруддя «дорогого Леоніда Ілліча» виявилось на диво живучим.

«Брежнєв є нашим земляком, вихідцем із нашого міста, але це не виправдовує його діяння як політичного діяча, бо саме через цю людину Україна зазнала скрутних часів років «застою», — наголошує автор петиції й уточнює, що «ми не пропонуємо знищувати погруддя Брежнєва, а просимо прибрати його з постаменту, а саму бронзову скульптуру після демонтажу з постаменту можна перенести в музей, але в музей, у будівлю, геть подалі з площі та скверу», — закликає автор звернення.

Чи підтримають цю петицію жителі Кам'янського? На одному з місцевих інтернет-ресурсів щодо цього висловлюється неабиякий скептицизм. Мовляв, на шостий день з дня опублікування петиції її підтримали всього на-всього четверо людей разом з автором. Хоча підписів вимагається зібрати зовсім небагато — 246. Для понад 240-тисячного міста це крапля в морі.

Але, з іншого боку, якщо є закон, то чому необхідністю його виконання повинна перейматися тільки патріотично налаштована громадськість? ■

■ ПІДГОТОВКА

Тепло в кредит

Жителі Черкащини утеплити до зими свої оселі на 39 мільйонів гривень

Людмила НІКІТЕНКО

Готуй сани на зиму навіть у спеку. За цим принципом діють наразі черкащани, котрі взяли у банках області кредитів на майже 39 мільйонів для утеплення своїх осель та заміну газових котлів.

За словами директора Департаменту містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства Черкаської облдержадміністрації Сергія Демиденка, «теплі» кредити взяли не лише приватні особи, а й ОСББ та житлово-будівельні кооперативи. «Впровадження енергоефективних заходів завдяки цим кредитам, на які з місцевих бюджетів за відсотковою ставкою вже відшкодовано людям майже 298 тисяч гривень,

допоможе відчутно заощадити споживання газу та зменшити рахунки за тепло», — наголошує Сергій Демиденко.

На Черкащині, каже він, «теплі» кредити надають чотири банки — «Ощадбанк», «ПриватБанк», «Державний експортно-імпортний банк України» та «Укргазбанк». А загалом на запровадження енергоефективних заходів цього року за обласною програмою підвищення енергоефективності та зменшення споживання енергоносіїв з обласного бюджету виділено 400 тисяч гривень. Ще 1,33 мільйона гривень передбачено місцевими бюджетами.

Як повідомили «Україні молодій» у Черкаській облдержадміністрації, в області повним ходом триває підготов-

ка до нового опалювального сезону. І констатують, що завдяки проведеній роботі нині можна говорити про те, що 70% житлового фонду до зими готові.

«Рівень оснащення багатоквартирних житлових будинків із централізованим опаленням засобами обліку теплової енергії становить нині 78%. До роботи в осінньо-зимовий період у нас готові 102 котельні, 500 загальноосвітніх навчальних закладів, 359 дитсадків, 799 закладів охорони здоров'я», — підсумовує пан Демиденко. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС**Черги в садочки щезнуть за пару років**

В Україні в черзі до дитячих садочків зареєстровано 65 тисяч дітей. Про це повідомив на своїй сторінці у «Твіттері» Прем'єр-міністр Володимир Гройсман. «У 2016-му було 78 тисяч у черзі в дитсадки. На 13 тисяч зменшило понад 25 тисяч місць», — написав глава уряду. Найбільшу кількість місць у дитсадочках створено у Львівській області. Водночас найбільші черги на Київщині та Одещині. До 2020 року Гройсман обіцяє повністю ліквідувати черги в дошкільні заклади.

На пляж — після «особливого розпорядження»

Управління Держпродспоживслужби не рекомендує тимчасово ку-

патися в морі на пляжах Одеси після зливи, яка пройшла в ніч на понеділок. Про це повідомляє прес-служба мера міста. Зазначається, що значна кількість поверхневих вод потрапила в акваторію пляжів міста через сильну зливу. З метою профілактики захворювань відпочивальникам рекомендується тимчасово утриматися від «морських ванн» до «особливого розпорядження».

Знову ботулізм

У двох жінок віком 38 і 41 рік, які відпочивали в селищі Лазурне на Херсонщині, діагностовано ботулізм. З'ясувалося, що вони їли в'ялену рибу, яку привезли з собою на відпочинок із Кривого Рогу. Обидві наразі перебувають у реанімації Херсонської інфекційної лікарні.

■ ОГОЛОШЕННЯ

Студентський квиток стоматологічного факультету КВ №10718201, виданий Національним медичним університетом ім. О. О. Богомольця на ім'я **Роціної Наталії Олегівни**, вважати недійсним.

Диплом магістра з відзнакою КВ №28115319, виданий Київським національним університетом ім. Т. Г. Шевченка на ім'я **Скубенка Олександра Петровича**, вважати недійсним.

Студентський квиток факультету міжнародної економіки і менеджменту, виданий Київським національним економічним університетом ім. Вадима Гетьмана на ім'я **Святини Олексія Сергійовича**, вважати недійсним.

■ ТРАДИЦІЇ

«Блаженні
лагідні,
бо вони
успадкують
землю»Вітання — духовний оберіг
народуСергій ШАНГУТОВ
Вінниця

В одному з чисел вінницької газети «33 канал» розповідалось, як 20-річний юнак поранив із пневматичної рушниці односельчанина — 12-річного підлітка, бо той не привітався. Люди обурені. А що ж дитина? Сільський хлопчина відповів кривднику: «Чого я маю з тобою вітатися, коли я тебе майже не знаю?»

Справді, вже і в селах нерідко не вітаються малознайомі люди, навіть при зустрічі лицем до лиця на безлюдній вулиці. Можливо, не привітаються зустрічні грибики, з ножами у руках на безлюдній лісовій галявині, з вами можуть не привітатися незнайомі чи малознайомі люди у ліфті вашого будинку, на автобусній зупинці вночі, де ви очікуєте «маршрутку» до нічного поїзда. Така поведінка провокує агресію до «чужинця». Адже за своїм походженням привітання — сигнал миролюбності, знак відмови від нападу, засіб виказати добрі наміри, демонстрація поваги до людини.

Привітання — свідчення морального здоров'я людини, ознака того, що вона підпорядковує себе звичаєвому праву дружнього співжиття суспільства.

Звісно, міжособистісна культура спілкування обумовлюється не тільки моральним, фізичним, психічним здоров'ям людини, її інтелектом, природним темпераментом, традиціями, духовними надбаннями минулих поколінь, а й обставинами сучасного життя, зокрема в умовах великого міста, де людина людині — «ніхто». Така ілюзія породжує стиль життя «Нема нікого, тільки — я!». «Та куций німець узлуватий» (Т. Шевченко). До чого тут «німець»? «Німець» — це «учитель великий». Зараз він називається «Антифашистський комітет». Вони вчать нас жити по науці. А наука його — «Права человека — превыше всего». Вище чого? Мають на увазі — вище громадських, державних інтересів! Чий же права будуть вищі в суспільстві, де зневажена держава? Звичайно, більші права матимуть люди, організовані в банду, громадяни з великими грішми, той прошарок населення, правами якого опікується яка-небудь іноземна держава чи її «комітети». Ми ж, пересічні українці, «свій своя не познаша», на кого сподіваємось?

Люди добрі! Краще згадаймо, що ми всі земляки — і мертві, і живі, і ненароджені, прекрасної країни Україна. Щоб не згинуть поодинокі, оберігаймо свою єдність і людяність. Вітаймося, не забуваймо добрих слів подяки, вибачень у спілкуванні, які успадкували від своїх предків разом із политую кров'ю і потом землею.

Ввічлива людина повинна вітатися зі знайомими людьми повсюди, із незнайомими — в селі, в ліфті (за винятком великих готелів), в усіх випадках, коли ви і вони на якийсь час зведені обставинами в якомусь обмеженому просторі.

Так ведеться, що першим вітається молодший зі старшим, той, хто приходить, — із тими, хто стоїть, чоловіки — з жінками. Перевага простягання руки надається старшому або жінкам. У сумнівних випадках вітається більш ввічливий.

Досі прийнята автоматична фраза нейтральної форми вітання: «Доброго ранку!», «Доброго дня!», «Доброго вечора!». У будь-яку пору дня відповідають словами: «Доброго здоров'я». Тепер у містах поширене гарне слово «Здрастуйте!». Знайомі молоді люди здебільшого кажуть: «Привіт!», «Здоров!» або ж дедалі частіше: «Слава Україні!» — «Героям слава!». Часто вживане «Здрастьє!» не є вітанням чемних українців.

Люди, не цураймося таких гарних українських слів подяки, як «дякую», «спасибі», «спаси Господи». Не забувайте слова вибачень: «вибачте», «пробачте», «перепрошую» чи ввічливого звертання «будьте ласкаві», «зробіть ласку», «прошу», «уклібно прошу».

Пам'ятаймо, що якою мірою міряємо, такою й нам відміряно буде. Надіймося, що справдиться обіцянка Христа: «Блаженні лагідні, бо вони успадкують землю». Будьмо гідними своїх предків, від яких успадкували свою землю, мову і культуру поведінки. Шануймося, інакше «в сусідів будем гносом, тяглом у поїздах їх бистроїзних» (Іван Франко). ■

■ ЩОБ ПАМ'ЯТАЛИ

Велика нація з глибоким корінням

Сучасній молоді треба знати про відомих українців

Володимир ЧЕРНЯВСЬКИЙ,
екс-керівник Кобеляцького району,
член спілки «Літератор»
Кобеляки, Полтавська область

Написати в газету спонукала мене заява Путіна про нашу князівну Анну Ярославну київську як російську королеву Франції, а російські ЗМІ розтиражували цю брехню на весь світ. По-їхньому, Росія — нащадок Володимира Великого, Ярослава Мудрого, хоч за часів Анни про Росію не було й згадки. Згадав свої давні відвідини в Москві, на Арбаті, Центру української культури, де мене шокувало ставлення працівників ресторану при Центрі до української мови.

Для невігласів, які не цікавляться історією і не намагаються самоідентифікувати себе як українців, ця позиція байдужа, але для свідомих українців ця брехня болюча і неприйнятна. І такі брехні щодо інших видатних українців недопустимі в наш час, коли формується світогляд нашого народу як нації, особливо молоді. Тож я звертаюся до вашої газети, яку передплачую і читаю багато років, для того, щоб було більше публікацій про відомих українців, яких штучно роблять росіянами, розвінчувати ці міфи.

Так М. В. Гоголь став «руским писателем», але ж він писав про Сорочинський ярмарок, Диканьку, Миргород, про козаків, описував життя і побут українців. Досить почитати повість «Тарас Бульба» видання 1835 р. і перероблену та доповнену під натиском російської цензури у 1842 р. — і ми побачимо фальш. Варто звернути увагу на останні абзаци повісті, де описано загибель Тараса, коли він звертається до козаків з напутнім

словом — відчувається український дух у версії 1835 р., а в проросійській редакції — про те, що йде російський цар і він буде непереможним, як і «русская православная вера».

Якби прах Тараса Шевченка тодішні патріоти не перепоховали в Каневі, а залишили б у Петербурзі, то став би й він «руским писателем». Український художник Ілля Рєпін з Чугуєва, що на Харківщині, також «руский». Я не применшую талант російських чи інших художників, але написати картину «Запорожці пишуть листа турецькому султану» зміг би лише українець, де кожен образ — це індивідуальність козака, і це передано на полотні, бо ці образи були в душі художника.

Український борець-силач світового рівня з Черкащини Іван Піддубний в історії зафіксований як «руский богатырь», хоч він особисто в паспорті, в графі «національність», виправив «руский» на «українець», за що й постраждав.

Не так давно минули пам'ятні дні 8—9 травня і 22 червня — дня початку війни Німеччини з Радянським Союзом. Те, що замовчується вересень 1939 р. як початок Другої світової війни, — Бог із ним, історія все пам'ятає. Але не можна в ці дні не згадувати про нашого земляка із Сумщини Олексю Береста, який особисто завдяки своїй мужності і силі під ворожим вогнем по руїнах рейхстагу провів бійців Єгорова і Кантарію, щоб разом закріпити прапор Перемоги 1 травня 1945 року. Такі прапори було вручено дев'ятьом групам бійців, і лише Берест забезпечив цей вікопомний момент. Єгоров і Кантарія стали Героями Радянського Союзу, а Олексю Береста гідно не вшанували,

навіть усіляко ігнорували. Справедливість відновив у 2015 р. Президент України Віктор Ющенко — присвоїв Олексю Бересту звання Героя України посмертно.

Маніпуляції з російського боку щодо українців спостерігаються давно. Не можу оминати той факт, як геніальний Пушкін у поемі «Кавказский пленник» в останньому абзаци написав:

«О Котляревский, бич Кавказа!
Куда ни мчался ты грозой —
Твой ход, как черная зараза,
Губил, ничтожил племена...».

Дійсно, Іван Котляревський служив у царській армії в 1796—1808 рр. і певний час був на Кавказі. Російські війська на чолі з генералами — полковниками шматували Кавказ на війні, а на Котляревського Пушкін вилив увесь цей бруд.

Скільки зусиль доклав Президент Ющенко, щоб увічнити Івана Мазепу пам'ятником у Полтаві до 300-річчя Полтавської трагедії, але через спротив місцевої влади йому це не вдалося, нарешті громадськість допомогла і пам'ятник таки поставили, через 7 років після ювілейної дати.

Скільки імен видатних українців незаслужено забуто. Я звертаюся до Вас, журналістів, щоб у пресі частіше публікували статті про великих українців-патріотів, представників різних сфер нашого буття, різних часів: учених, істориків, винахідників, політиків тощо. Публікації про таких людей у місцевій пресі не дають такого ефекту та й рівень висвітлення не такий, як це можуть зробити ваші журналісти. Це потрібно людям, особливо молоді, для усвідомлення, що українці — велика нація з глибоким корінням. ■

«Фейсбучна» спільнота якось рвійно обговорює естетику оформлення прибудинкових територій руками самих мешканців. Звісно, смаки — це справа особиста, про них не сперечаються. Комусь не подобаються «прикраси», виготовлені з автомобільних шин, хтось проти оформлення клумб пластиковими пляшками — мовляв, це несмак і кітч. Усе «впірається» у кошти, але краще вже простенькі, але доглянуті прибудинкові території, ніж захаращені, засмічені, зате без кітчевих прикрас.

Доклавши чимало коштів і зусиль, можна отримати ось таку красу...

...А маючи лиш фарбу і натхнення, зробити ось такий «батьківський поріг».

Фото Ореста КОСОНЦЬКОГО.

■ ПОЛІТПАРНАС

Хто нас
звинувачує
в зраді?Василь ВАСИЛАШКО
Київ

Хто нас звинувачує у зраді?
Той, хто за Богдана ще Дніпром
З Польщею ділив нас потай радо,
Щоб не подавитися добром?

Хто нас звинувачує у зраді?
Той, хто Січ не опікав, а пік,
За пороги, від Дніпра, спровадив,
Так, щоб не повертались на поріг?

Хто нас звинувачує у зраді?
Той, хто УНР троцив на злам,
Хто нас як гарант безпеки зрадив —
Став гарантом небезпеки нам?

Хто нас звинувачує у зраді?
Той, хто Крим у нас окупував.
А Донбасу стільки знищив «Градом»,
Що й Берлін такого не спізнав?..

Хто нас звинувачує у зраді?
Той, хто брався з Трампом нас долать?
Та чи схоче Трамп трампліном стати,
Капітолій капітулювать?.. ■

ДІЙОВІ ОСОБИ

Ірина Дмитришин: Орлик захищав тезу, що «без свободи козацької нації не буде спокою в Європі»

Науковець, викладач і перекладач — про найулюбленішого у Франції українського письменника Андрія Куркова, особливості вибору французьких видавців та сподівання на новостворений Український інститут книги

Валентина САМЧЕНКО

Ірина Дмитришин — завідувач кафедри українських студій у Національному інституті східних мов і культур у Парижі. Вона — автор книжки «Григорій Орлик: український козак на службі Людовіка XV», написаної на основі докторської дисертації «Українська карта у французькій закордонній політиці: Орлики та козацька нація». Дисертацію пані Ірина захистила в паризькій Сорбонні у 2005-му. Нині Ірина Дмитришин — і перекладач на французьку. Завдяки їй франкомовний читач має змогу читати книжки Марії Матіос та Андрія Кокотюхи, а також дізнатися через тексти, хто такий Олег Сенцов.

Тривалі франко-російські стосунки нинішня Росія завжди притягує як аргумент своєї добропорядності

■ **Пані Ірино, нещодавно був день народження Олега Сенцова. Ви перекладали оповідання ув'язненого в Росії українського режисера. Як сприймають читачі видання французькою мовою?**

— Це видання в українській колекції видавництва «Арматтан» мало на меті привернути увагу до долі Олега Сенцова, до ситуації з іншими політичними в'язнями і, загалом, до Криму та України. Ми плануємо заходи і публікації щодо цієї книжки. Поки що пройшло мало часу, щоб говорити про вплив цієї книжки на французького читача, навіть якщо є вже перші позитивні відгуки.

■ **Як у Франції сприйняли «приватизацію» Анни Київської Володимиром Путіним на зустрічі у Версалі з Еммануелем Макроном наприкінці травня?**

— Якщо зовсім відверто, то цей момент більше привернув увагу української громади, ніж французів. Останні більше обговорювали сам візит і його обставини, політичну кон'юнктуру, перспективи франко-російських взаємин за нового президентства і в умовах санкцій, сирійської кризи... Але переконана, що реакція була потрібною, і заява МЗС, як і недавній візит Президента Порошенка у Сенліс, пов'язаний з Анною Київською, розставили необхідні акценти. Це потрібно було зробити сьогодні з огляду на тривалі франко-російські стосунки, які нинішня Росія завжди притягує як аргумент своєї добропорядності.

■ **Наскільки згуртованими у просуванні проукраїнських позицій у Франції є українці, які там мешкають?**

— Українці у Франції не становлять однорідної маси, що властиве будь-якій ді-

Ірина Дмитришин.
Фото з власного архіву.

спорі. Деякі просувають, вболівають, переймаються тим, що відбувається на Батьківщині, деякі досить байдужі. Добре, що є різні угруповання, які об'єднуються, але і продовжують існувати своїм життям. Маю на увазі студентські чи релігійні громади, жіночі організації, волонтерські проекти.

Майдан і сьогодення війна стали, очевидно, переломними моментами, які викристалізували і розшарували громаду, стерли певні бар'єри (вікові, регіональні, релігійні) заради вищої мети або, навпаки, виокремили тих, для кого «нічого не відбувається».

Тема досліджень про Григорія Орлика не відпускає

■ **Ви слідкуєте за справою за позовом режисера-документаліста Поля Морейри до української журналістки Анни Чесановської-Жайяр, котра є автором рецензій на відверто тенденційний та антиукраїнський його фільм «Україна: маски революції»?**

— Так, справа продовжується в апеляційній інстанції. Сподіваюся, що Анна виграє, адже йдеться про об'єктивне висвітлення подій в Україні і, за великим рахунком, про імідж України, яку намагаються представити у пропагандистських

російських кліше.

На жаль, такі документалісти існують у західному світі (принявмо згадаймо Стоуна), на щастя, вони в абсолютній меншості. Як історик не маю жодного сумніву, що історія і час все розставляють на свої місця: можна отримати Пулітцерівську премію і буквально розчавити свого колегу, але правди не сховати.

■ **Чи продовжуєте ви досліджувати історію роду Орликів? Коли приїздили недавно в Київ, доїхали і в Батурині, і в Глухіві.**

— Так, звичайно, тема, якій присвячуєш кілька років життя, ніколи не відпускає, і я дуже тішуся контактам із Батурином і щаслива можливості долучитися до нових проектів, пов'язаних із Григорієм Орликом, який, безумовно, заслуговує на нашу увагу.

Сподіваюся, що до кінця року вийде моя монографія, присвячена Орлику і його діяльності на європейській дипломатичній арені. Свого часу, намагаючись привернути увагу до московської експансії, Орлик захищав тезу, що «без свободи козацької нації не буде спокою в Європі».

«Ціную можливість працювати над текстами, різними за стилем, епохою, темпераментом»

■ **Першим виданим твором сучасної української літератури великого французького видавництва Gallimard стала «Солодка Даруся» Марії Матіос. Ви переклали твір на французьку. Як усе відбувалося?**

— Дорога від українського видання до французького — складна і довга. У перекладній літературі легким, якщо можна так висловитися, є тільки шлях бестселерів, коли видавці борються за право видавати прибутковий титул. У випадку з малознайомими літературами видавець дуже прискіпливо відбирає, зважає, перш ніж переконатися у необхідності проекту.

І дуже добре, що найпрестижніше класичне французьке видавництво обрало саме Марію Матіос. Попереднім їхнім виданням українського автора був «Жовтий князь» Василя Барки, у 1981 році.

■ **Gallimard не видає одну книжку автора, як правило. Чи знаєте щось про новий твір для франкомовних читачів Марії Матіос?**

— Так, переговори ведуться щодо наступної книжки, але, поки нічого не підписано, волю про це не говорити. Зрештою, такі новини має анонсувати автор.

Любов ЗАГОРОВСЬКА

Етностиль не виходить із моди вже не один рік. Україна не є винятком і нерідко навіть задає тон. Вирізняється, зокрема, наш гуцульський колорит — цей неймовірно захоплюючий світ. Гуцули зберегли і традиції так званого мосяжництва — архаїчної техніки художньої обробки металу, виготовлення металевих прикрас та ужиткових речей. Цією технікою виробляють нашійні прикраси сакрального призначення — згарди. Ці прикраси — обереги, що мають дуже давню, ще дохристиянську історію.

Дуже популярним сьогодні є художнє литво івано-франківського майстра Всеволода Бажалука. Сам автор розповідає: «В Україні це почалося у зв'язку з підйомом цікавості до всього українського, в першу чергу до своєї історії, історії українських етносів. Свого часу мосяжництво було чимось зовсім місцевим, але за останні шість-сім років слово «згарди» почали впізнавати».

Роботи Всеволода Бажалука використовують арт-майстерні, дизайнери прикрас та модельєри як у нас, так і за межа-

ми країни. Його роботи прикрашають шії чималої кількості жінок та чоловіків.

«Я нечасто збираю традиційні комплекси з багатьма хрестами, всі, що зроблені, є в одному екземплярі і мають свою унікальну назву. Що таке, власне, згарди? Як на мене згарди — це, скорше, множина, цілий комплекс металевих хрестів-оберегів. У гуцульській традиції згарди — це не один хрест, інколи не один десяток хрестів, і обов'язково чепраги — заціпки з солярною символікою, що замикають коло, утримують весь ланцюг. Якщо ж узяти окремі нерівнораменні хрести, то це вже християнський сакральний символ. Існують спеціальні наукові статті, монографії про символіку цих речей. Власне, дохристиянські хрести були рівнораменні, не подовгаві. Лише коли з'являється Розп'яття, тоді хрест витягується. Рівнораменний дохристиянський хрест був сонячним символом, хоча існує розповсюджене порівняння Ісуса Христа з сонцем, і це мене зовсім не дивує».

У гуцулів любов до своїх особливих символів — на генетичному рівні. Свого часу, вивчаючи спеціальну літературу, що стосувалася натільних прикрас народів

ПРОМИСЕЛ

Хрести згарди

Художнє литво іванофранківця Всеволода Бажалука зачаровує

світу, звернув увагу на розповсюдженість солярної символіки, її подібність та універсальність. У дохристиянських віруваннях гуцулів це також був домінуючий символ», — розповідає майстер.

До речі, прикраси, подібні до гуцульських згард, є у грузинів. Деякі хрести стилістично подібні в Ефіопії.

Восени цього року Всеволод Бажалук планує зробити виставку згард у Львові, тривають переговори щодо виставки його робіт у Нью-Йорку. А наступного року, можливо, відбудеться вистава гуцульських згард у Києві, в Музеї Івана Гончара.

Всеволод Бажалук каже, що існує багато підробок його робіт. До такого явища автор ставиться з гумором: «Коли люди-

на надихається чимось, візьме мою річ і фантазує, створює щось своє, беручи мій виріб за основу, це одне, я також дістаю натхнення від старих штук, ріжучи форми для литва. Але часто беруть і тупо роблять відбиток, не докладаючи жодних зусиль, просто копіюють роботу. Я не злюся на таких людей. Якось цікавився, чи можна захистити своє авторське право, виявилось, що це складно. Тому я постійно щось нове придумую, ну й автори підробок мають постійно нову роботу. Іноді бачу: продають жажливо зроблені підробки, тоді серджусь і пишу: приїдьте, я ж вас навчу. Не відповідають на листи».

Хочу зробити студію, якусь школу, саме шукаю для неї приміщення. Потріб-

Авторська згарда.
Фото Всеволода БАЖАЛУКА.

но, щоб усі, кому це цікаво, могли зайти і подивитися. Колись із великою цікавістю вивчав архаїчне ливарництво, те, з чого усе починалося, вчився, читав літературу, спілкувався. Зробив своїми руками два міхи, декілька горнів для плавлення металу, лив метал в землю, в керамічні глиняні форми, в кам'яні форми. Це цілий світ і справжня магія».

■ ФЕСТИВАЛЬНИЙ СИНДРОМ

Вісті з «Бандерштату»

По «Бандерштату» залишився післясмак чесно зробленої роботи в країні, яка воює

Валентина КЛИМЕНКО

*То ми — хлопці з Бандерштату
Ходимо до церкви, шануємо батьків,
Ніхто та'як ми не вмів фест гуляти,
Поки сурми не заграли, барабан не забив.*

У 1991 році «Брати Гадюкіни» (слова «легендарні» і «культові» пропускаємо) заспівали «Хлопці з Бандерштату», і з того часу на культурній мапі України з'явився символічний Бандерштат (місто Бандери, судячи з законів словотвору). Одні вважають, що Бандерштат — це метафора Львова, другі, що Галичини, треті — усієї Західної України. У 2007 році молодіжна ГО правого спрямування «Нацальянс» організувала перший «Фестиваль українського духу» — він був присвячений 65-річчю створення Української повстанської армії, відтак назва «Бандерштат» звучала й ідеологічно правильно, і «стильно, модно, молодьожно». На першому фестивалі виступало 17 рок-гуртів, з яких два з Києва, решта — з західного регіону, а відвідувачів було аж 500.

«Бандерштат-2017», який фестивалював із 4 до 6 серпня, був одинадцятим за ліком і рекордно чисельним. Такої навали музикантів (60 гуртів на трьох сценах) і меломанів (понад 12000) міський парк імені Лесі Українки вже не витримав, тож фестиваль «зробив крок» через річку Стир, яка відділяє луцький парк від найближчого села Рованці, й отаборився в чистому полі. З міста на фестиваль можна було пройти по понтонному мосту, який покладали через Стир і біля якого вдень і вночі чергували учасники громадського формування «Національні дружини Волині» (створене з бійців добровольчого полку «Азов»), які забезпечували порядок на фестивалі. А ось із боку Рованців доїхати було ще тим квестом. Таксист, який віз мене ввечері 4 серпня на «Бандерштат», нічого про фестивальну локацію і дорогу до неї не знав. «Мені нецікаво, що вони там кричать, — каже чоловік під шістдесят. — От фестиваль «Поліське літо з фольклором» — отам є на що подивитися. Лежиш на Світязі, природа красива, а навколо тебе співають, народні костюми такі красиві. А тут що? Ви бачили, які там дівчата з татуваннями? Я своїй доньці сказав, коли вона попросила дозволу тату зробити: роби, але я утюгом тобі його швидко виведу». Під світлоглядні розмови з суворим луцьким паном ми кружляли в темряві по розбитих дорогах Рованців. Причому будинки у Рованцях були в найкращих традиціях замських палаців («раніше вони тут на редисці добре заробляли, а тепер машини ганяють і ремонтують — такий у них бізнес»), а дороги — в найгірших традиціях українського Автодору, і світла на вулицях катма. Іхали на звук.

На вході — професійна охо-

Олег Скрипка на гутірковій сцені

ронна служба, перевіряють вхідні браслети і сумки — зокрема на наявність алкоголю: «Бандерштат» — безалкогольний фестиваль, приносити, пити, продавати напої будь-якої міцності — заборонено. Мені потрібно знайти прес-центр і отримати бейдж «Преса», але номер прес-секретаря — в месенджері, а якщо нема wi-fi — немає зв'язку зі світом. Питання вирішили волонтери — повірили на слово і видали вхідний браслет. На гігантському фестивальному полі всі джерела світла — це три сцени і ятки на фудкортах, за 10 метрів від них — світи ліхтариком або телефоном, якщо не хочеш ноги вивернути. Поки обійшли територію, позаглядали на всі сцени, випили безалкогольний мохіто, потанцювали під «Антитіла», так і перший фестивальний день закінчився. Люди почалапали через понтонний міст, через парк — у місто, і я за ними. Моя попутниця, аспірантка університету імені Лесі Українки, розповідає, що пише дисертацію з культурології про луцькі фестивалі, і дуже нахваляє «Бандерштат» — і lineup, і програму гУтірок.

При денному світлі фестивальне містечко площею 10 га, обгороджене сіткою-парканом, вражає активністю: на сонці всі плюс 38, і хоч частина жителів наметового містечка, як сновиди (вночі довго танцювали під DJTapolsky, шепталися, знайомилися), переміщаються від так-сяк обладнаних душевих кабін (душ платний — 15 грн.) до наметів із зубними щітками і рушниками або йдуть купатися у Стир, поруч на тренажерах якісь завзяті хлопці качають м'язи, два десятки людей грають у колі у волейбол, інші на невеликому футбольному полі ганяють м'яча, трохи далі юнак у чорних шароварах тренує дві групи хлопців — малі (на вигляд 6-8 років) у блакитних шароварах із жовтими поясами, підлітки в чорних шароварах із червоними поясами вивчають козацькі бойові мистецтва. На килимках займаються йогою. В одному з наметів — заняття школи медіа-патріотів. У наметі Musical Alternative School Garage стоять інструменти, і всі бажаючи можуть поджмити, а ще тут музиканти роблять майстер-класи буквально на відстані витягнутої руки.

Біля ярмаркових яток українських виробників удень — порожньо, могли б і не стояти на спеці з вишиванками, книгами, хенд-мейдом, футболками,

Солістка «Крихітки» Саша Кольцова.

прикрасами, але стоять. Після 17.00, коли починається музична програма, тут стоять черги до майстрів мехенді і тату, і торгівля рухається.

Хтось сидить під парасольками і слухає саунд-чеки. «Мені так не подобається, що вона говорить російською», — каже одна дівчинка ніжного віку іншої, почувши розмову солістки «Скрябіна» з музикантами. «Бандерштат» у сенсі мови справді — країна мрій, утім, до російської, яка, швидше, була тут екзотикою і говорили нею неохотно, ставилися індивідуально.

При денному світлі видно, що за 11 років організатори навчилися враховувати всі нюанси: тут є медпункт, охорона, намет для підзарядки гаджетів, гуалети, душ, фудкорт, біля сцени — зона, де фани можуть отримати автографи, інфосервіс, пункт загублених речей, заготовлені дрова. До речі, дрова і душ платні, що трохи бентежить. Але якщо врахувати, що квиток на три дні фестивалю коштує від 450 до 600 грн. (залежно від часу, коли ти його купиш), а одноденний — 250, і немає багатих алкогольних партнерів, це не найжорсткіший компроміс. За ці гроші ти отримуєш не тільки море музики, а й круті лекції, квиток на одну з них може коштувати до 500 грн. А 800 бійців АТО відвідали фестиваль безплатно.

Музична програма починалася з 17.00, а з 10.00 — в тинистій долині під вербами літературні читання і гУтірки-нон-стоп. Як не крути, ідеальний варіант — затінок і розумні люди. Письменники Павло Коробчук, Іра Цілик і Артем Чех свої зустрічі провели без ексцесів, а презентація книжки Олени Герасим'юк «Розстрільний календар» — про злочини комуністичного режиму, «відмінили» невідомі активісти-націоналісти, нібито «свободівці»,

Публіка качає Сергія (Колоса) Фіолета — лідера луцького рок-гурту «Фіолет», директора фестивалю.

Сергій Жадан і фани. фото зі сторінки Бандерштату в ФБ.

які погрожували організаторам зривати акцію через те, що авторка була учасницею «КиївПрайду». Виглядає як повна маячня, коли одні патріоти, патріотичніші за всіх патріотів, зривають презентацію патріотичного видання, в очі його не бачивши.

В. о. міністра охорони здоров'я Ульяна Супрун у футболці з написом WWBD (whatwouldBatmando) сказала, що В — це не Бетмен, а Бандера, і що час медреформи настав, як настав час визвольної боротьби у 1930—40-х роках. «Коли настає час такої ідеї, відповідальність українців полягає в тому, щоб діяти, а не стояти осторонь і чекати, що хтось усе зробить». Екс-міністр економіки Павло Шеремета сказав: «Мені було складно зрозуміти, як на музичному фестивалі зробити гутірки, але бачу, що воно працює. Нам треба не лише потанцювати, а й подумати». Шеремета вважає, що успішний економічний розвиток забезпечують три речі — відчуття небезпеки, контроль імпульсів і відчуття вищості, на цих китах здійснили прорив Південна Корея, Гонконг, Сингапур, Малайзія. Олег Скрипка, Яна Зінкевич, ветерани УПА, Енвер Бекіров — це не глядцеві герої, не надуті піаром світські персони, спілкування з цими людьми має дати поштовх до дії — до служіння, бізнесу, волонтерства, творчості і до думки, що твоє життя — у твоїх руках.

Після 17.00 глядачі переміщаються до сцен. Там можна слемитися, танцювати під сценою, лежати на килимках і підспівувати, брати автографи і робити селфі. Там чудове світло і звук, там чесна енергія, яку дає тільки жива музика. «Ми дуже поважаємо ваш фестиваль не тільки за те, що він крутий і патріотичний, але ще й за те, що він безалкогольний, — каже Сергій Жадан, який відіграв чудову програму з «Собаками». — Ми підтримуємо ці ідеї і цей стиль життя, але не завжди дотримуємося самі. І зараз заспіваємо пісню «Бухло». Після Жадана виступають луцький «Фіолет», «Скрябін» і хедлайнер «Бумбокс». На Тихій

сцені у цей час — VivienneMort, звук із головної сцени збиває її навіть у навушники, і якби не «секта» Данієли Заюшкіної — дівчата, які підспівують кожну пісню з перших звуків, причому тембрально майже повторюючи артистку, невідомо, чи VivienneMort не пішла б зі сцени. Після її поста у ФБ про те, що на Тихій сцені грати дуже важко, солістка львівського гурту «Один в каное» Ірина Швайдак, яка була хедлайнеркою Тихої сцени в останній день, сказала, що готова виступати після ВВ, тобто після опівночі, але не одночасно. Тому вийшло, що фактично фестиваль закривали не «ВопліВідоплясова», а «Один в каное», але глядачів під Тихою сценою на цьому виступі було, мабуть, стільки ж, скільки звичайно біля Головної.

Женя Галич, фронтмен O'Torvald, який виступав перед «Тартаком», говорив про Сашку Положинського як про поважного, крутого музиканта з історією, і, думаю, помилився словом і назвав його літньою людиною. Як же це завело Положинського! «Я літня людина, і дуже хвилююся, бо це справді відповідально — виступати після групи, яка зайняла 24-те місце на «Євробаченні», — трюлив колег Сашку. Можливо, завдяки цій злості «Тартак» виступав як востаннє, на розрив, і запалив рідний Луцьк по повній. Після такого емоційного виступу Олегу Скрипці і ВВ було не просто тримати музичний градус, але професіоналізм — не просто слова, Скрипка півтори години хвилював і царював і, врешті, закінчив свій виступ виконанням Гімну України.

І ще один момент: так приємно, коли на рок-фестивалі немає VIP-зони, виступів «губернаторів», обласних культурних начальників та іншої «пошлості». «Наприкінці, мабуть, виступить Ігор Гузь (нардеп, засновник «Національного альянсу»), голова оргкомітету фестивалю і більше нікого», — посміхається голова прес-служби «Бандерштату» Юлія Гришук. По «Бандерштату» залишився післясмак чесно зробленої роботи в країні, яка воює. ■

НЕПЕРЕКЛАДЕНЕ

Шведські оселедці

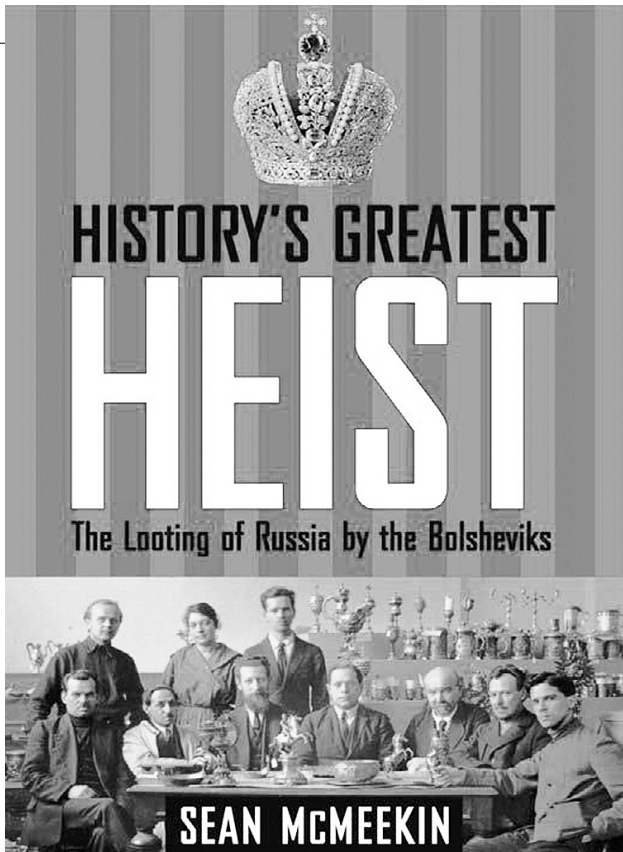
для диктатури пролетаріату

Володимир О. ТИХИЙ

Книга Шона МакМекіна «Найбільший грабiж в історії: пограбування Росії більшовиками» (McMeekin, Sean. History's greatest heist: the looting of Russia by the Bolsheviks. Yale University Press New Haven and London, 2009) — про фінанси «Країни Рад» в 1917—1922 роках. Тут детально описано, як більшовики привласнили кошти і цінності державної скарбниці, приватних банків і підприємств, церкви, фізичних осіб. Про пограбування — перша частина книжки, у другій — опис витрат, на які пішли «відмиті» кошти. Як документально показує автор, в основному більшовики купували зброю.

Як кожному уряду, Раднаркому на чолі з Леніном потрібна була готівка — «спочатку бодай для того, аби платити червоногвардійцям, в основному матросам з Кронштадського гарнізону, які були головними виконавцями перевороту». Втім державний банк, який став першим об'єктом експропріації, чинив упорний опір. «Тричі Ленін посилав до Банку, щоб видали десять мільйонів рублів, і тричі нічого не зміг одержати. Тоді... батальйон солдатів з оркестром на чолі примарширував до Банку зі зброєю і вантажівками, щоб вивезти захоплене» (з тогочасного звіту західного дипломата). Співробітники Банку оголошили страйк, а більшовики заарештували керівництво і, погрожуючи розстрілом, забрали ключі від підвалів банку, які «принесли у Смольний і урочисто висипали зі спеціальної замшевої сумки на стіл перед Леніним».

Після державного прийшла черга приватних банків, — призначили комісарів, і... робота банків була паралізована. Лише в Петрограді всю зиму страйкували понад шість тисяч банківських службовців. А в Раднаркомі ніхто не знав, як проводити банківські операції. Це мало тяжкі наслідки, і не лише в столицях: «Робітникам нічим було платити. Наприклад, Макс Лазерсон, комерційний директор Пуваловських платинових копалень у Пермi, відповідав за виплати для 29 тисяч шахтарів (з сім'ями — 100 тисяч людей). Усілякими правдами і неправдами Лазерсону вдавалося переказувати якісь гроші з Петрограда в Перм — до 16 березня, коли при-

значені на завод комісари його звільнили, і шахтарі залишилися ні з чим». Нарешті більшовики захопили в заручники керівників найбільших приватних банків і стали вимагати викуп в один мільярд рублів. Потім знизили ставку до 1 мільйона за кожного заручника — і так одержали перші п'ять мільйонів. Декрети про конфіскацію і націоналізацію (банків, підприємств, концесій) виходили один за одним. Нібито й було що конфіскувати: «В останньому звіті для акціонерів перед жовтневою революцією Російсько-Азіатський банк вказав свій капітал в сумі 1,679,466,257 рублів, що сьогодні складало б 84 мільярди доларів». Та більшість цих грошей існувала у вигляді цінних паперів, кредитних зобов'язань і т.д. Руїнування банківської системи всі ці активи звело до нуля, чистий улов склали лише цінності — золото, платина, діаманти (втім, теж дуже невеликі суми).

Далі надійшла черга громадян, які щось тримали в банках: 4 січня 1918-го більшовики розклеїли об'яви: «Завтра відбудеться ревізія сейфів /малися на увазі індивідуальні банківські скриньки — В. Т./ у таких банках: Міжнародному, Сибірському, Російському Комерційно-промислому, Московському Купецькому і Московському Промислово-комерційному. Власники сейфів з номерами від 1 до 100 мають з'явитися з ключами». Покарання за неявку — конфіскація усього майна. «Протягом пер-

ших шести місяців 1918 року в самій Москві проведена «ревізія» 35493 сейфів, яка дала більшовикам півтонни дорогоцінних металів (золото, платина і трохи срібла); близько 700000 рублів у золотих, срібних і платинових монетах; 65 мільйонів царських рублів, на 600 мільйонів облигацій і інших цінних паперів і значну кількість готівки в іноземних валютах. Це була лише невелика частина сейфів — більшість власників або втекли, або не з'явилися «на виклик». Звичайно, не всі «покинуті» сейфи легко було відкрити, тож понад два роки над цим — під наглядом ЧК — «працювали» бригади з кількох сот професійних «веджмежатників», звільнених заради цього з в'язниць.

Але незламні сейфи були «малою втіхою для різних кредиторів Росії, яких очікувала втрата понад 60 мільярдів рублів в кінці більшовицького драйву конфіскацій/націоналізацій — близько 3 трильйонів доларів у сьогоднішніх грошах». У самій лише Франції було понад мільйон вкладників, російські борги яких склали (як підрахувала МЗС Франції у 1922 році) 22 мільярди франків — еквівалент на сьогодні близько 400 мільярдів доларів. «Ці гроші французькі громадяни інвестували в Росію перед війною, щоб розбудувати залізницю і промисловість, а також фінансували місцеві і центральні уряди». Зрозуміло, чому Франція чи не найдовше воліла не ви-

знавати Раднарком!

Звичайно, не обмежувалося лише банківськими сейфами. В газеті «Правда» від 6 лютого 1918 р. Ленін підтвердив: «Да, мы грабим награбленное». Максим Горький, який спершу підтримував революцію і долучився, разом зі своєю цивільною дружиною Марією Андреевою, до створення «Горхрана» — спеціального складу в Москві, куди звозилося все «реквізоване», пізніше зізнався: «Вони грабують церкви та музеї і продають награбоване... грабують палаци колишніх великих князів; все, що можна забрати, — забирається, все, що можна продати, — продається».

Не уникли сумної долі й іноземці, яких багато жило в Російській імперії. Повсюди грабували контори, будинки і квартири власників заводів, менеджерів, інженерів. Іноземні громадяни кидалися по допомогу до своїх дипломатичних представництв, але й представництва грабували: «Навмисно Німеччина, якій Брест-Литовський договір від 18 березня 1918 року надав гарантії не-націоналізації, стала об'єктом грабежу після того, як перемир'я з Антантою зробило договір непотрібним. В ейфорії, більшовицькі погромники захопили консульство Німеччини в Петрограді в листопаді 1918 року, забрали все, від секретних паперів до приватного багажу. До весни 1919 року більшовики захопили у німецьких дипломатів не менше 250 мільйонів рублів».

20 січня 1918 року більшовики проголосили націоналізацію усього церковного майна. «Теоретично це включало понад 827 тисяч десятин землі, на якій стояло 31000 парафій, 75000 церков і каплиць, 1100 монастирів, близько 37000 початкових шкіл, 57 семінарій і чотири академії. На монастирських землях були також сиротинці, фабрики, ферми, готелі, лікарні, притулки для бездомних і божевільних». Втім, після цього декрету націоналізували лише майно, бо на спроби захоплення церков більшовицькі загони отримали опір віруючих, часто збройний. Церкви лишили у спокої, на три роки.

Наступний раунд супроти церкви спровокував вірний поплічник більшовиків — керований голод. Улітку 1921-го біля Волги на межі голодної смерті опинилися, за оцінками самої влади, 25 мільйонів людей. Розгорнули пропагандистську кампанію — мовляв, церква мусить поділитися своїми цінностями для закупівлі зерна, бо у Раднарком немає грошей черк бойкот із боку капіталістичних урядів. «Все це було брехнею від початку до кінця, — пише

МакМекін. — Доходи від проданого більшовиками за кордоном у 1921 році золота та інших благородних металів (близько 200 мільйонів доларів, еквівалент сьогоднішніх 20 мільярдів) були спрямовані не на боротьбу з голодом, а на оплату стратегічного імпорту, особливо найсучасніших військових літаків і навіть — це красномовні свідчення голоду в країні — на оплату десятків тисяч тонн люксових продуктів харчування, включаючи шведський оселедець, фінську солоню рибу, німецький бекон і французький смалець. Голодні селяни напевно не були в думках Політбюро у жовтні 1921 року, коли воно виділило 12 мільйонів золотих рублів на оплату зброї, черевиків і одягу для Червоної армії... А трохи пізніше Політбюро відправило, не змигнувши, мільйони марок для фінансування комуністичної пропаганди в Центральній Європі».

Ще одне прикметне свідчення — від Герберта Гувера, керівника АРА (Американська допомогова адміністрація, якій конгрес США виділив 20 мільйонів доларів на боротьбу з голодом у Росії; АРА одержувала також значні суми приватних пожертвувань і підтримувала понад 6 мільйонів голодуючих). Так-от, свідчить Гувер, «радянський уряд саме в цей час, на початку 1922 року, звернувся з проханням, щоб АРА зменшила поставки продовольства в російські порти «у зв'язку з тим, що такі великі обсяги не можуть обробити».

Церква таки збрала гроші — понад 9 мільйонів рублів. Проте їй не дозволили самостійно купувати і роздавати хліб самим; усі кошти пішли до спеціального урядового комітету «Помоголу» й виглядало так, що голодним допомагає радянська влада... Більше за те, 23 лютого 1922 року ВЦІК (Всесоюзний Центрвиконком) видав розпорядження про експропріацію цінностей Православної церкви. Віряни чинили запеклий опір конфіскаціям, вже у квітні газета «Известия» інформувала про 1414 «кривавих інцидентів». І тут Ленін пише листа (жодних копій!) до членів Політбюро: «Нам во что бы то ни стало необходимо провести изъятие церковных ценностей самым решительным и самым быстрым образом, чем мы можем обеспечить себе фонд в несколько сотен миллионов золотых рублей... Сделать это с успехом можно только теперь. Все соображения указывают на то, что позже сделать нам этого не удастся, ибо никакой иной момент, кроме отчаянного голода, не даст нам такого настроения широких крестьянских масс, ко-

торый бы либо обеспечил нам сочувствие этой массы, либо, по крайней мере, обеспечил нейтральность этих масс». Конфіскації охопили не лише православні, а й церкви інших конфесій та синагоги. За місяць «вивезли з 43 соборів і монастирів 367 пудів цінностей. А з 5 до 8 квітня ще були пограбовані 106 церков, з яких взято 700 пудів (майже 13 тонн) цінностей».

Попри розмах і жорстокість, конфіскації не дали значного доходу (є чимало свідчень, що найцінніше «прилипало до рук» конфіскаторів, особливо в провінції). «Вірогідні оцінки показують, що до квітня 1923 року з церков було вивезено близько 26 пудів золота і 30000 пудів срібла. За найсприятливіших умов це не могло дати більшовикам більш ніж приблизно 10 мільйонів доларів, що ледве вистачило б для оплати місячного стратегічного імпорту».

На кінець 1922-го більшовицький уряд мав серйозні проблеми: заводи, фабрики, транспорт не працювали; у містах — голодно й холодно; від 4 до 6 мільйонів дітей — безпритульні. Єдине, що було гаразд, — добре озброєна й одягнена мільйонна армія (ОГПУ). Але цей гаразд був водночас і небезпечним — службовцям зі зброєю треба було платити. Резерви експропріації вичерпалися, слід було терміново відроджувати економіку. Водночас розпродавали природні багатства шляхом надання концесій західним компаніям (в першу чергу з Німеччини, США, Англії). Щоби спростити ведення бізнесу і забезпечити «капіталістів» дешевою робочою силою, в країні оголосили нову економічну політику, НЕП. Концесіями і НЕПом була вирішена ще одна проблема: голодні бунти і повстання пішли на спад, оскільки після голодних років «воєнного комунізму» робітники одержали можливість заробляти, навіть багатіти. До скарбниці пішли податки й рента, з'явилися кошти на утримання і зміцнення репресивного апарату — чекістів і Червоної армії.

НЕП виявився ефективним. В країні знову з'явилися багаті підприємці та заможні селяни («кулаки»); у 1924-му рубль став конвертованою валютою. Нафта з родовищ Баку і Грозного, ліс, руда, зерно продавали на Захід мільйонами пудів — аж поки наприкінці 1920-х розпочалася нова конфіскація у західних концесіонерів і компаній (як безпосередньо, так і створенням відповідних податкових умов). Цей «захід» забезпечив наступний виток індустріалізації. Але про це — в інших неперекладених книжках. ■

Тетяна ВИШКО

■ ДО СЕЗОНУ

Не розквашуватися, а квасити

Топ-5 заготовок овочів на літо і зиму

Квашені овочі — це те, що треба кожному організму. Науково доведено, що вони поліпшують імунітет, сприяють хорошему травленню, додають вітамінів, знижують рівень цукру в крові й виконують іще чимало корисних для людини функцій.

Під час квашення починається процес бродіння і в овочах виробляється молочна кислота, яка розщеплює клітковину, роблячи її краще засвоюваною для організму. Утворені молочнокислі бактерії підсилюють роботу кишечника, насичуючи його мікрофлору.

При квашенні нейтралізуються всі нітрати, які містяться в овочах, а всі вітаміни і корисні речовини повністю зберігаються. Дуже корисний розсіл, що утворюється при квашенні, він оздоровлює організм, а протирання ним обличчя омолоджує шкіру. Але навіть ці величезні переваги такого способу приготування овочів нівелюються в порівнянні зі смаком квашених овочів: запашні, хрусткі, барвисті, вони будуть чудовою закускою що влітку, що взимку, смачним додатком до каш, відвареної картопельки чи запеченого м'яса або риби.

Помідорки: приготуйте — не пошкодуйте!

Так називає квашені помідори Тамара Недоїдок зі Старокостянтинівки і пропонує свій рецепт. Каже, що помідорки кисають за 2-3 дні і дуже-дуже смачні.

Отже, варимо маринад: 3 л води, склянка цукру, 2 столові ложки солі. Коли все це закипить, обережно вливаємо склянку оцту. Маринад, який закипів, відставляємо, щоб прохолов. На дно посудини, в якій будуть кваситися наші помідорки, кладемо петрушку та різану кільцями-півкільцями цибулю. Помідори надрізаємо і кладемо всередину давлений часник, складаємо їх, пересипаючи різною цибулею. Зверху прикриваємо петрушкою та цибулькою, заливаємо холодним маринадом (я прикрила меншою кришечкою і притиснула помідорки зверху) і залишаємо, щоб прокисло 2-3 дні. Зберігаємо в холодильнику.

Огірки, квашені в капусті й моркві, — це не просто огірки, це огіркове диво! Практично не знайдеться того, кому воно не сподобається.

Огож на 5 кг капусту потрібно 800 г моркви, 2 кг огірків, 25 г солі на 1 кг овочів і букетик парасольок із кропу.

Нашаткувати моркву і капусту. В емальовану або дерев'яну діжечку вкласти шарами спочатку капусту з морквою, потім огірки, випригати один до одного, і продовжити так викладати шари, чергуючи шар капусту і шар огірків, пересипаючи сіллю і кропом, доверху. Зверху все накривати чистою тканиною, покласти дерев'яний кружок і встановити гніт.

Залишити на 2-3 дні при кімнатній температурі до утворення розсолу. Якщо соку буде недостатньо, можна додати трохи готового розсолу (з 50 г солі, 200 г цукру на 1 л води). Зберігати в холоді.

Щоб хрустіти

Тема квашення капусту — практично невичерпна. З чим тільки господині не квасять хрустку і корисну капусточку, і щоразу отримують від цього лише похвалу і пошану. Якщо

Й огірочки про запас.

це не готували **капусту з яблуками**, то якраз дозріла яблука! І капуста — також!

Потрібно 1 кг капусту, цибулина, яблуко, 15 г солі і половина чайної ложки кмину. Для розсолу — літр води і 15 г солі.

Яблуко натріть на тертці, цибулю дрібно поріжте. Капусту нашаткуйте, змішайте з сіллю і кмिनном, яблуком і цибулею. Покладіть капусту в посуд, утрамбуйте, накрийте кружком, покладіть гніт і залиште при кімнатній температурі для бродіння. Через два тижні капуста буде готова.

При необхідності можна підливати солону воду (на 1 літр води 15 г солі). Час від часу слід промивати гніт.

Квашена капуста з болгарським перцем, яблуками і виноградом також не залишить байдужим ні вас, на ваших рідних чи гостей.

На 3 кг капусту потрібно буде 800 г моркви, 5 перчин, 3 яблука, 800 г винограду без кісточок і сіль за смаком.

Тонко нашатковану капусту перетерти з сіллю. Моркву натерти на крупній тертці, солодкий перець порізати соломкою. Все перемішати, додати виноград і яблука, нарізані на часточки.

Перекласти овочеву масу в емальовану посудину, накривати кришкою і покласти гніт. Залишити при кімнатній температурі на 2-3 дні для закисання.

Двічі на день протирати капусту паличкою. Готову квашену капусту розкласти по банках і зберігати в прохолодному місці.

Перець — солодкий і...

Ще — барвистий, бо для **квашення перцю** колір також має значення.

Потрібно: соковитий кольоровий перець і розсіл (на літр води — 80 г солі).

З перцю вирізати серцевину з плодоніжкою, видалити насіння. Поскладати в банки і залити холодним або теплим розсолон так, щоб весь перець був повністю покритий. Банки зав'язати пергаментним папером і вста-

новити приблизно на тиждень у місце з температурою близько 20°C, потім переставити в місце з температурою близько 15°C.

Перець заквашується приблизно за 3 тижні. Після заквашування пергаментний папір добре затуляють і банки поміщають в прохолодне місце.

Синенькі-ситненькі. Бо квашені та фаршировані

І дуже смачненькі. Та що там коментувати — судіть самі хоча б з інгредієнтів. А потрібно: 5 кг баклажанів, невеликий качан капусту, 5 болгарських перчин, 5 стебел селери, 3 морквини, головка часнику, пучок кропу, половина склянки солі. Для розсолу — на літр води 90 г

солі.

Для квашення краще брати пізні сорти баклажанів. Плоди мийуть у теплій воді, звільняють від плодоніжок, бланшують 5 хвилин і охолоджують. Охолоджені баклажани розрізають уздовж, але не повністю, а так, щоб біля основи вони були цілими.

Моркву, капусту, кріп, селера і перець болгарський очищають, мийуть, нарізають у вигляді тонкої локшини, додають товчений часник, пересипають сіллю і гарненько перемішують.

Потім баклажани фарширують готовою овочевою сумішшю. Фаршировані баклажани перев'язують гілочками селе-

-

ри (або ниткою) і рівними рядами укладають у ретельно промитий ошпарений окропом діжечку, дно якої попередньо вистилають листям капусти.

Потім баклажани накривають листям капусти, шматочком чистої тканини і заливають розсолон (3 склянки солі на 10 л води). Залишають на добу для бродіння. Після цього доливають розсіл, що залишився (розсіл краще завжди залишати про запас) і ставлять баклажани в холодне місце для остаточного бродіння (на місяць).

Квашений часник — ароматна приправа

Хоча багато хто полюбляє його не лише як приправу, а й як окрему страву. Шікантина, нічого не скажеш, але враження справляє чудове!

На 1 кг часнику потрібно 0,6 літра води, по 30 г солі й оцту.

Часник очищають від лупиння, мийуть і, витримавши години три-чотири в воді, ополіскують. Тепер залишилося укласти головки в банки і залити попередньо приготовленим і процідженим холодним розсолон.

Щоб соління вийшло ще ароматнішим, добре покласти зверху пучок кропу разом зі стеблами і суцвіттями. Часник треба залишити при кімнатній температурі на два тижні, а потім виставити на холод.

І різноманітні смаки ще довго нагадуватимуть вам і вашим рідним про літо. Аж до наступного літа!

Смачного! ■

НАШВИДКУРУЧ

Сирні літні сюрпризи

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Влітку сюрпризи — на кожному кроці. Ось, здавалося б, звичні сирники: сир, яйця, борошно, ванілін, цукор. Але літо вносить свої корективи у цей звичний перелік інгредієнтів для сирників, пропонуючи для них ягоди, фрукти, навіть квіти. І сирник віднині — це вже не просто сирник, а смаколик із сюрпризом, бо не посвячений у таємниці його приготування не знає, що там усередині в пухленькому рум'яному кулінарному витворі.

Насамперед треба подумати про начинку. А це — будь-які ягоди: малина, чорниця, смородина, лохина, ожина, шовковиця. Або вишні, абрикоси (видалити кісточку), ревіль, яблука, груші, банан, родзинки і все, що на вас дивиться з фруктово-ягідних рядів прилавків магазинів — сир чудово поєднується з усім, що росте і зріє. Ягоди-фрукти помити й обсушити, видалити, де є, кісточку, що велике — подрібнити, якщо щось занадто кисле — злегка пересипати цукром.

Для тіста потрібно 0,5 кг сиру, 2 яйця, 5 столових ложок борошна, 2 столові ложки цукру, пакетик ванільного цукру, дрібка солі, чайна ложка розпушувача, цукрова пудра для присипки.

Сир розім'яти (вилкою чи в блендері), дода-

Додайте ягід у свою випічку — смакуйте літо!

ти яйця, цукор і ванільний цукор і перемішати. Борошно змішати з сіллю і розпушувачем, додати до сиру, перемішати і залишити постояти 30-60 хвилин. Тісто має вийти дуже м'яке і добре відставати від рук.

Сформувати сирники, всередину покласти обрану начинку (в кожен — можна різну, для смакової інтриги), заліпити сирник і обвалити в борошні. Нехай на дошці вони хвилин 10 полежать, а затім обсмажити їх до зарум'янення (як варіант — запекти в духовці). Посипати цукровою пудрою або полити медом, сметаною чи соусом (ягідним, шоколадним, карамельним тощо).

Григорій ХАТА

Отримавши у спадок після проведених у 2012 літніх Ігор масштабну мережу спортивної інфраструктури, у Лондоні на найвищому рівні розробляють стратегію для того, аби наявні об'єкти працювали й приносили користь країні й у майбутньому. Очевидно, одним із рішень, які опинилися в реанімаційному пакеті, була пропозиція завантажити олімпійські споруди міжнародними спортивними подіями найвищого рангу. Так, у 2016 році лондонський «Центр водних видів спорту» прийняв чемпіонат Європи.

А днями на «Олімпійському стадіоні» в столиці Великої Британії завершився легкоатлетичний «мундіаль».

Останнє слово Болта

«Це був неймовірний турнір. У нас були найвищі за своїм рівнем кваліфікаційні нормативи. За десять днів на трибунах стадіону побували 700 тисяч осіб. Мабуть, це рекордна кількість проданих квитків», — гордо підбив організаторський підсумки чемпіонату світу президент Міжнародної федерації легкої атлетики британець Себастьян Кое.

Зазначимо, що під керівництвом цього поважного функціонера, лорда, світова легка атлетика переживає справжню революцію, котра виникла на хвилі потужного допінгового скандалу, генератором якого виступили російські олімпійці.

А ще — Кое випала нагода влаштувати проводи легендарному ямайському спринтеру Усейну Болту, котрий саме на лондонському ЧС поставив крапку в своїй грандіозній кар'єрі. І хоча на переможній ноті попрощатися з біговою доріжкою восьмиразовому олімпійському чемпіону та рекордсмену світу не вдалося, його фінальний турнір, думається, надовго запам'ятається шанувальникам «королеви спорту».

Не секрет, що в останні роки саме Болт виступав тією персоною, заради котрої й збирався глядач на легкоатлетичних аренах світу. Тепер Себастьян Кое та його організація серйозно міркують над тим, як зберегти інтерес до свого виду спорту.

«Ми зробили динамічними та цікавими ранкові сесії. Працюємо над тим, аби змагання були максимально компактними. І маємо розуміння, як зробити максимально привабливими для глядача змагальну програму чемпіонату світу в один із його пересічних днів», — каже Кое.

А прощання Болта з легкою атлетикою стало схожим на драму. Після

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

Стратегічна пересадка

«Королева спорту» попрощалася з легендарним Усейном Болтом та готується до народження нового покоління атлетів

Драматичне завершення кар'єри легендарного Усейна Болта: через його травму збірна Ямайки не змогла закінчити на ЧС фінал естафети 4x100 м.

Фото з сайту iaaf.org.

«бронзи» на 100-метровці Усейн «оступився» й в естафеті 4x100 м, коли, пробігши кілька десятків метрів заключного відрізка, скривився, схопився за задню поверхню стегна й припинив боротьбу, в якій, відверто кажучи, йому не світило вийти переможцем (адже естафетну паличку від партнера він отримав далеко не першим). Утім, здається, такий сценарій виходу на пенсію Болта шанувальники легкої атлетики запам'ятають точно краще, ніж іще одне «банальне» «золото» ЧС, яке міг би виграти легендарний Усейн.

Цікаво, що в Лондоні на 200-метровці, котрі раніше ямайський спринтер лускав, як горішки, він не виступав. Відтак сенсаційну перемогу на цій дистанції здобув уродженець Азербайджану з турецьким паспортом Раміль Гулієв, ставши першим із 2003 року представником Європи, котрий виграв планетарне «золото» на 200 м.

Ера молодих та талановитих

Важко сказати, наскільки тенденційним буде несподіваний тріумф Гулієва для нової легкоатлетичної епохи. Себастьян Кое декларує, що всіма силами намагатиметься залишити в минулому старі допінгові історії. Обіцяє знову повернутися до неоднозначної персони Кастер Семені з ПАР — жінки з неприродно високим рівнем чоловічих гормонів, яка з величезною перевагою вкотрє перемогла на 800 м.

Не волів би британський функціонер бачити в сучасній легкій атлетіці й персон із сумнівним допінговим минулим. Аби легкоатлетичний світ більше не збурювали скандали зі стимуляторами, організацією, котрою керує Кое, в липні було створено структуру, яка опікуватиметься усіма аспектами програми з боротьби з допінгом.

Напевно, виключення в останній момент зі складу збірної України на чем-

піонат світу-2017 двох її лідерів — бігунки Ольги Земляк та Олесі Повх — перші кроки новоствореної організації, за результатами роботи котрої Міжнародна федерація легкої атлетики й розпочала дисциплінарні провадження щодо наших атлеток.

Зрештою, лондонський «мундіаль» показав, а Себастьян Кое підтвердив, що в легкій атлетіці, зокрема й вітчизняній, розпочинається ера нових спортсменів. А «срібло» 19-річної київської висотниці Юлії Левченко — зайве тому підтвердження.

«Останні три роки ми цілеспрямовано вивозили на усі головні змагання — чемпіонати світу та Європи — повні команди юних атлетів. Нас за це багато критикували, мовляв, возите «туристів», розбазарюєте державні кошти. А ми все одно возили. І ось цей підхід почав приносити зараз свої плоди», — пояснює державний тренер збірної України з легкої атлетики В'ячеслав Тиртишник.

Зрештою, дарма що далеко не вся молюдь, котру повезли до Лондона, показала там достойні «метри та секунди». Те, що не в усіх виходить зараз, у Лондоні — абсолютно не проблема. Головне, за словами держтренера, щоб юні атлети «обстрілялися» та набралися якомога більше досвіду. Як приклад В'ячеслав Тиртишник наводить історію олімпійського призера Ріо-2016 Богдана Бондаренка. Мовляв, у 2011 році він виграв молодіжний чемпіонат Європи, але за півтора місяця на дорослому чемпіонаті світу не пройшов кваліфікацію. Через два роки на ЧС-2013 у Москві він здобув «золото», на Іграх-2016 — «бронзу».

А щоб підготовка майбутніх олімпійців на шляху до Токіо-2020 носила безперебійний характер, у «спортивно-міністерстві» планують реалізувати програму зі створення в Україні двох (Східного та Західного) державних центрів олімпійської підготовки з легкої атлетики. Один із них розташується в Сумах, інший — у Луцьку. ■

Григорій ХАТА

ТЕНІС

Про що кажуть зірки

Якщо обставини сприятимуть примі українського тенісу Еліні Світоліній в Цинциннаті, вона може очолити рейтинг жіночої тенісної асоціації

Після тріумфу на престижному турнірі в Торонто новоспечена четверта ракетка світу Еліна Світоліна перебралася з Канади в США, де наприкінці серпня розпочнеться останній в сезоні турнір «Гранд-слему» — «Ю-Ес оупен». Поки ж у Цинциннаті тривають поєдинки першого кола турніру WTA-«Прем'єр» п'ятої категорії, в одному з яких визначилася суперниця прями вітчизняного тенісу. У другому раунді змагань Світоліна зіграє зі своєї співвітчизницею Лесею Цуренко, котра на старті перемогла 20-ту тенісистку планети, росіянку Анастасію Павлюченкову. Напружений поєдинок, який тривав 2 години 40 хвилин, завершився з рахунком — 5:7, 7:6 (8:6), 6:0 — на користь другої ракетки України та 30-ї — рейтингу WTA.

Цікаво, що за підсумками турніру в Цинциннаті, де змагаються практично всі найсильніші тенісистки світу, існує велика ймовірність зміни лідера світового табе-

ля про ранги. Так, нинішній його очільниці — чешці Кароліні Плішкovej — для збереження свого місця необхідно обов'язково виграти рейтингіві змагання. У випадку свого виграну «Цинциннаті» на вершину рейтингу підніметься чинна друга тенісистка планети, румунка Сімона Халеп. При цьому на першу сходинку загального протоколу може піднятися й Світоліна, хоча для цього має випасти непроста комбінація: Еліна — переможниця турніру, Халеп — поза фіналом, а Плішкова — за межами півфінальної когорти.

А от для зміни лідера чоловічого рейтингу тенісистів-професіоналів чекати на завершення турніру в Цинциннаті не потрібно. Після того, як третя ракетка планети Роджер Федерер заявив про свою відмову від участі в американському «Мастерзі», його давній конкурент, який наразі обіймає другу сходинку рейтингу АТР, іспанець Рафаель Надаль наступного понеділка автоматично очолить чоловічий тенісний дивізіон, потіснивши на цьому місці британця Енді Маррея.

Відзначимо, що з українців в основній сітці турніру в Цинцин-

На старті елітного турніру в Цинциннаті Леся Цуренко переграла росіянку й вийшла на побачення зі співвітчизницею Світоліною.

Фото з сайту sapronov-tennis.org.

наті візьме участь найсильніший за рейтингом тенісист України Олександр Долгополов, який успішно подолав кваліфікацію. У її фіналі 71-й номер рейтингу АТР здолав господаря кортів Макдональда — 6:3, 6:4.

Додамо, що в першій сотні АТР днями з'явився ще один українець. Після довгої перерви до «топ-100» заскочив Сергій Стаховський, який в оновленому таблиці про ранги посідає 99-ту сходинку. ■

РЕЙТИНГИ

Золотий наш Гаррі Поттер

Авторка «поттеріани» Джоан Роулінг стала найбагатшою у світі письменницею

Аліса КВАЧ

Хто сказав, що інтелектуальна праця мало цінується і що письменник — це лише хобі, а треба ще й мати професію, щоб на хліб заробляти? Літературна мама Гаррі Поттера, письменниця Джоан Роулінг, не тільки забезпечила собі безбідну старість, а й уже другий рік поспіль очолює рейтинги найбагатших літераторів світу, складений експертами журналу Forbes.

Незважаючи на те, що ще кілька років тому Роулінг заявляла, що завершила серію романів про пригоди юного мага в круглих окулярах зі шрамом на чолі й восьмої книги не буде, тема Гаррі Поттера виявилася настільки благодатною, що від неї важко просто так узяти й відмовитися. Тому письменниця вирішила не зупинятися лише на екранізації серії, а й написала п'єсу «Гаррі Поттер і прокляте дитя». Вистава за цією п'єсою мала не менший успіх, як і фільм «Фантастичні звірі і де вони мешкають», до якого Джоан написала сценарій. Усе це разом з іншими гонорарами принесло письменниці 95 млн. дол. А загалом її статки оцінюють у 650 млн. дол. Причому, як зазначають експер-

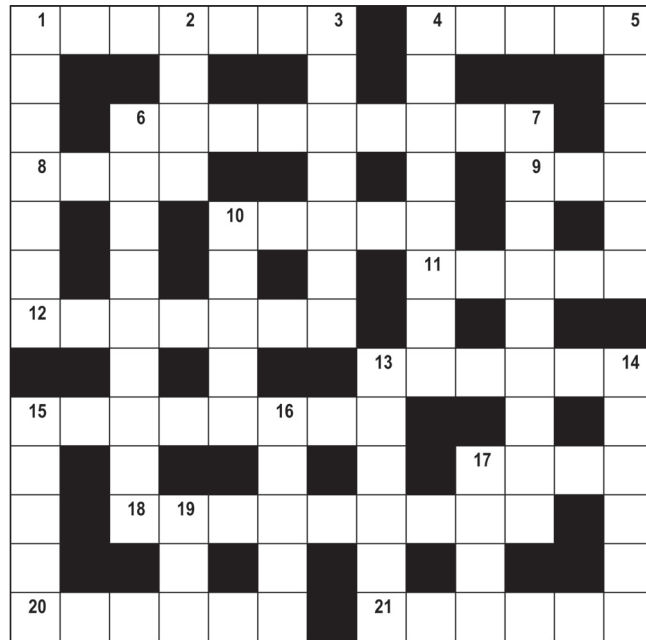
ти, вони могли б бути більшими щонайменше на 150 млн. дол., які Джоан Роулінг пожертвувала на благодійність.

Друге місце в списку Forbes із заробітком 87 млн. дол. за рік посідає Джеймс Паттерсон — автор романів про інспектора Алекса Кросса. Далі йде Джефф Кінні, відомий за «Щоденником слабачка» — він за рік заробив 21 млн. дол. До першої десятки також потрапили Ден Браун (20 млн. дол.), Стівен Кінг (15 млн. дол.), Нора Робертс (14 млн. дол.), Пола Хокінс (13 млн. дол.), Е. Л. Джеймс (11,5 млн. дол.), Даніела Стіл (11 млн. дол.) і Рік Ріордан (11 млн. дол.).

В Україні найбільш «писучим» автором є Андрій Кокотюха, який видав понад 60 романів та кіносценаріїв. А от які статки він заробив своєю інтелектуальною працею, Forbes поки що мовчить.

Джоан Роулінг.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №99

По горизонталі:

1. Характерна ознака хвороби.
4. Благочестива людина, духовний вождь хасидської громади.
6. Давньогрецький водяний годинник.
8. Сорт білої глини, з якої роблять посуд.
9. Знамените паризьке кабаре «Мулен...».
10. Дворянський титул Мюнхгаузена.
11. Головні ворота міста.
12. Документ, який дають студентів на перездачу іспита.
13. Наукова назва луб'яних волокон рослин.
15. Велика картина, розміщена на стінах круглої зали з горішнім освітленням.
17. Відокремлене місце в театрі.
18. Гормон стресу, який додає сил та перехоплює дух.
20. Французький педагог, який винайшов шрифт для сліпих.
21. Природа і характер.

По вертикалі:

1. Російський поет-символіст.
2. Військовий підрозділ.
3. Перший президент Чехословаччини.
4. Політичний діяч, який 40 років керував Монгольською Народною Респуб-

лікою. 5. Донька князя. 6. Велике місто в Казахстані. 7. Міфічне поле останньої битви Добра і Зла перед кінцем світу. 10. Велика реклама на вивіска. 13. Давньогрецький правитель. 14. Річка на Кавказі. 15. Вічнозелений південний чагарник, гостролист. 16. Брат Каїна. 17. Пристрій для піднімання людей та вантажів на висоту. 19. Почесний титул в яничарських військах.

Кросворд №98 від 15 серпня

К	О	Р	Т	К	Т	У	Р	К	А
А	У	Б	А	Л	І	Ю	В		
Л	Е	Т	А	Р	Т	У	Р	Н	Е
Ф	Л	А	Г	Ш	Т	О	К	И	Р
Л	Р	К	А	Р	К	А	С		
Р	А	П	І	Р	А	К	А	Н	
Д	П		К	О	М	Е	Т	А	
К	А	Т	А	Р	В	З	Е	А	
А	У	А	В	І	Ц	Е	Н	А	
Т	И	Р	А	Н	Н	С	І	А	М
Е	И	О	С	Т	Ь	М	У		
Т	А	Н	К	А	З	Б	І	Р	

Наступний номер «Україна молода» вийде в п'ятницю—суботу, 18—19 серпня

ПРИКОЛИ

Друзі розповіли Вовочці, що в дорослих є якийсь секрет, тому їх легко шантажувати. Вирішив Вовочка перевірити і каже мамі:

— Я все знаю.

— На тобі 20 гривень, тільки татові не кажи!

Потім він каже батькові:

— Я все знаю!

— На тобі 50 гривень, мамі жодного слова.

Вранці Вовочка зустрів листоношу біля хвіртки:

— Я все знаю.

Листоноша від переляку випустив сумку:

— Іди, обійми свого тата, синку.

Чоловік із дружиною засмагають на пляжі. Чоловік, худенький і маленький, побачив, що його дружина поглядає на м'язистого красеня. Не витримавши, чоловік звер-

тається до дружини:

— Даремно ти дивишся на нього. Згадай, у нашого сусіда гараж на два «Кадилаки», а він тримає там велосипед.

В автобусі чоловік не знає, як звернутися до іншого, і розмірковує: «Іде з квітами — значить, до жінки, з красивими — отже, до красивої. У цьому районі тільки дві гарні жінки — моя дружина і моя коханка. До коханки їду я — значить, він їде до моєї дружини. У дружини два коханці — Василь і Петро. Петро зараз у від'їзді». Визначившись, він каже:

— Васю, передай на квиток!

Тату, а прислів'я «Вік живи — вік учиш» мудре?

— Ну так, синку.

— Вітаю! Я в тебе мудрий, мене знову на другий рік залишили.

ВІК НЕ ЗАВАДА

Старечі любощі

93-річний француз утік із будинку престарілих на побачення

Ната НЕТУДИХАТА

Справжній француз і в дев'яносто не втрачає інтересу до протилежної статі і здатності закохуватися з першого погляду. Це ще раз підтвердив 93-річний мсьє з містечка Пленеф-Валь-Андре в провінції

Бретань, який, нікого не попередивши, вирушив із будинку престарілих на побачення.

Зникнення старенького виявила його онука, яка саме в цей час приїхала провідати дідуся. Після того як чоловіка не знайшли ні в кімнаті, ні на території закладу, ні в улюблено-

му кафе, адміністрація будинку престарілих забила на сполох і звернулася до поліції із заявою про зникнення людини.

Поліцейські патрулі кинулися прочісувати довколишні вулиці і зрештою знайшли літнього романтика, який спокійнісінько прогулювався міським парком попід руку з дамою свого серця. Він надзвичайно здивувався тому переполоху, який викликала його втеча. За його словами, він просто закохався і запросив жінку на побачення. А що в цьому такого? ■

ПОГОДА

17 серпня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, без опадів. Вітер північно-східний, 5-10 м/с. Температура вночі +17...+19, удень +30...+32.

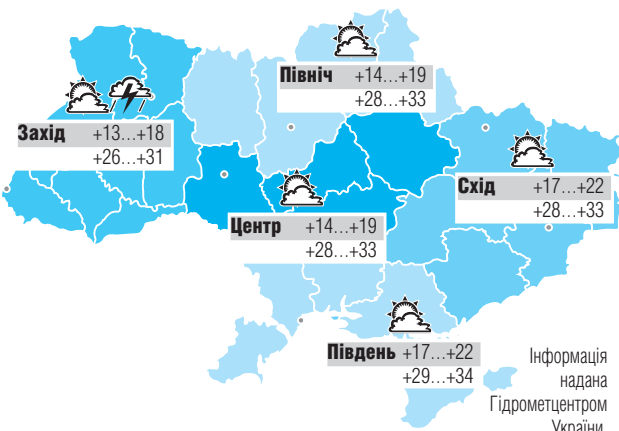
Миргород: без опадів. Уночі +16...+18, удень +30...+32.

Вінниця: без опадів. Уночі +16...+18, удень +30...+32.

Одеса: без опадів. Уночі +19...+21, удень +31...+33.

15 серпня температура води в Чорному та Азовському морях становила 23-26 градусів, у Дніпрі біля Києва — 24.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, короткочасний дощ, гроза. **Трускавець:** уночі +13...+15, удень +26...+28. **Моршин:** уночі +13...+15, удень +26...+28.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон для довідок: т./ф.: (044) 454-84-92

Рекламне бюро: т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua

Відділ реалізації: т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kiev.ua>

Відділи:

- новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;
- права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;
- міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;
- економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;
- медицини — populy4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
- культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;
- соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
- спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:

«Преса України» — у Києві Зам. 3009099
«Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок №573
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», тел.: 454-87-71
Газета виходить у вівторок, середу, четвер, п'ятницю—суботу (спільний номер)
Тираж 86734